

Naujienu Antroji Dalis

NR. 560

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATūros DRAUGIJOS LEIDINYS

XVII METAI

PROF. VIKTORO BIRŽIŠKOS ŽODIS

Prof. Viktoras Biržiška, išklauses kelias ilgas buvusių savo studentų ir bičiulių kalbas, pasakytas vasario 25 d., jo 75 metų sukakties minėjime, trumpai padėjo sukakties rengėjams, atvykusiems svečiams, kalbėtojams bei linkėtojams. Prisiminė jis rusų patarlę, kuri sako, kad senatvė ne džiaugsmas, bet didelė kiaulystė, nes kiekvieno senio kūnas styra, pasidaro rambus ir nejudrus. Kūno atsparumas ligoms dingsta, o kai apninka įvairiausių ligų bacilai — ligų kėlėjai, tai visą laiką ir kankina senojo amžiaus žmogų. Prof. Viktoras Biržiška papasakojo daug įdomių dalykų. Svarbesnes profesoriaus mintis čia atpasakosime suglausta forma. Tikimės, kad sukaktuviniškas savo kalboje paminėtus klausimus palies rašomuose savo atsiminimuose.

Profesorius pradžioje pasakė, kad jis negalėsias paliesti kalbų metu visų iškeltų klausimų, bet vėliau beveik visus palietė, nors ir neturėjo jokių užrašų. Profesorius nurodė, kad vas. 23 dieną gimė ne jis vienas, bet visa eilė vyrų, kurių daugelis turėję įtakos ir profesoriaus gyvenimui. Vasario 23 dieną 1861 m. gimęs didysis aušrininkas Jonas Šliupas. 1881 vasario 23 d. gimė vasario 16 d. akto signataras Petras Klimas, o 1930 m. vasario 23 d. mirė mūsų bendrinės kalbos tėvas prof. Jonas Jablonskis; 1855 m. vasario 23 d. mirė didis matematikas Friedrichas Gausas.

Iš Šliupo prof. Viktoras išmokęs kovoti už Lietuvos reikalus, iš Lietuvos nepriklausom. akto signatarų jis išmokęs, kaip reikia savo kraštą mylėti ir juo grožėtis; iš Jono Jablonskio išmokęs mylėti lietuvių kalbą, o iš Gauso paveldėjęs truputį matematiškųjų gabumų ir meilės šiam griežtam mokslui.

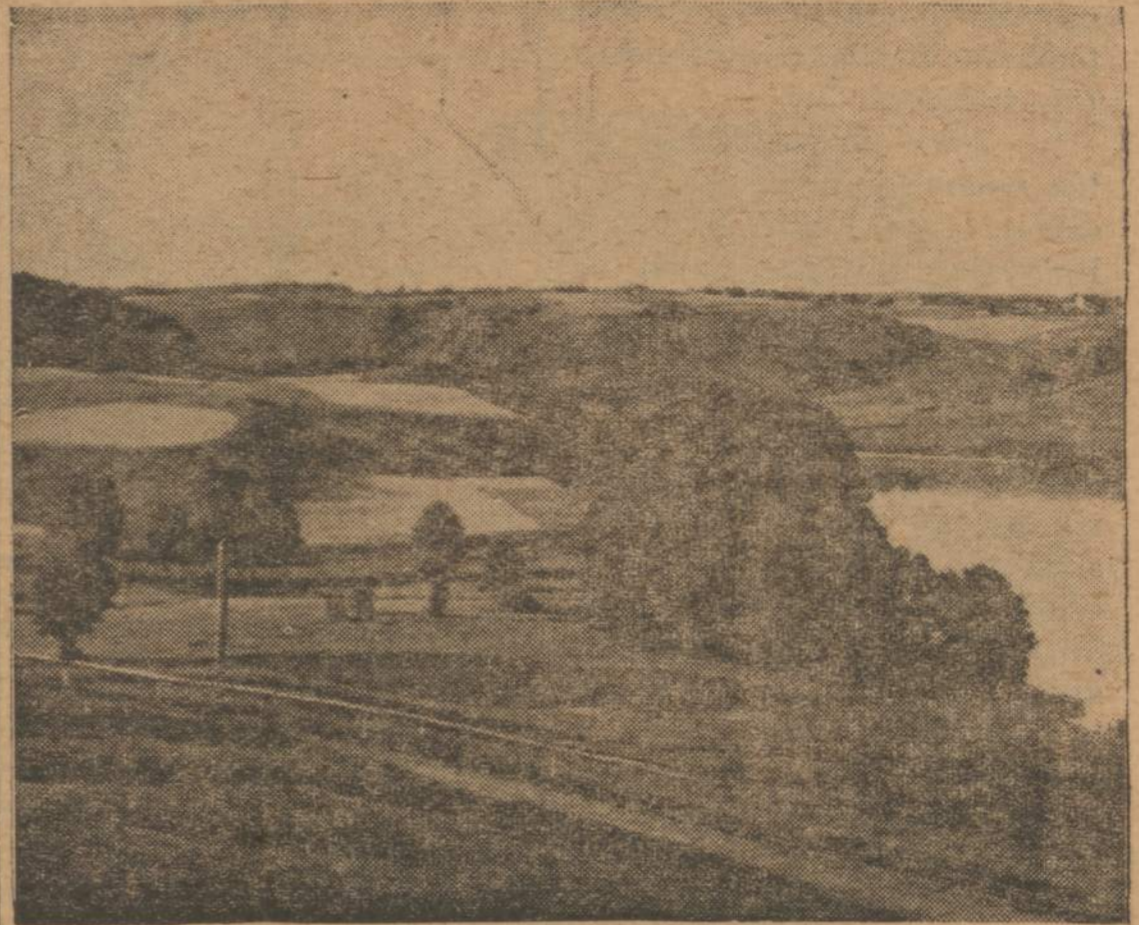
Kalbos pradžioje profesorius priminė, kad jokių ypatingų

matematikos gabumų jis neturėjęs ir neturįs, kaip čia kai kurie buvę jo studentai vaizdavo. Jis domėjosi matematika nuo trečios gimnazijos klasės, ir būdamas šiaulių gimnazijos 3-ios klasės gimnazistas buvęs priverstas mokytis aukštesnės (4-tos klasės) mokinį. Jisai tuo būdu buvęs priverstas pats išmokyti ketvirtoji klasėj dėstomą matematikos kursą. Jam pavyko gerai paruošti savo vyresnįjį mokinį. Minėtas mokinys gerai išlaikė kvotimus iš algebros ir geometrijos, o pats Viktoras įprato visuomet matematikoje žengti toliau, negu jų mokytojas klasėje nurodydavo.

Gimnazijoje būdamas, jis skaitė matematikos klausimais pasirodancius straipsnius elementarios matematikos žurnaluose, o kai pasiekė aukštesnes klases, tai įsigijo kelias universiteto kurso matematikos knygas, todėl universitete matematika jam nesudarė jokio sunkumo; dar gimnazijoje ir pats susipažino su universitete dėstomomis I-am ir II-am kurse matematikos šakomis.

— Apie čia suminėta manotariamą nepaprastą atmintį — tęsė profesorius, — galiu tiek pasakyti, kad turiu gerą matomąją (regos) atmintį. Jeigu gerai išžiūriu į formulą arba parašytą skaitmenų aibę, tai paliktas jų vaizdas padeda man juos atsiminti. Tatai man padėdavo tikrinti paskaitų studentams metu įrodomus matematikos dėsnius ir vartojamas formulas. Bet bendrai paėmus, atmintis matematikui nereikalinga. Didelė atmintis matematikams kartais net kenkia, nes neleidžia kurti ir numatyti naujuosius dėsnius. Nereikia bijoti suklysti, nes iš klaidų mes mokomės, o klysti yra žmogiška. Pavyzdžiui, garsusis prancūzų matematikas ir inžinierius Cauchy (tark Košį) įrodė vieną svarbų dėsnį ir gavo klaidingą rezultatą, pavartojęs geometrinį, o ne analizinį metodą kintamiesiems dydžiams (funkcijoms), kurių keitimo eigos negalima geometriškai atvaizduoti. Cauchy pats pareiškė: "Žinau, kad mano paskelbto dėsnio įrodymas yra visai griežtas, bet esu nepatenkintas, nes juntu, kad jam kažko stinga." Cauchy buvo didelis matematikas, nustatė matematikoje daug naujų dėsnių ir metodų, tačiau tariamuoju atveju, pavartojęs netinkamą įrodymo metodą, suklydo. Vėliau kiti matematikai paskelbė aibę pavyzdžių, prieštaraujančių Cauchy pa-

(Tęsinys 3-me pusl.)

"KUR BAKUŽĖ SAMANOTA KURIOJE GIMIAU..."

Dienų Skeveldros

1.

Pradžiai kviečiu į "literatūrinę valandikę".

J. Paukštelis "L. ir M." Nr 49, 1960 m., į klausimą "Kaip patinka jaunasis literatūrinis derlius?" atsako tokia pastraipa:

"Neretai būna taip, kad, paėmęs jauno, o kartais ir nejauno rašytojo kūrinį, tuoj vėl jį padedi. Maža logikos, blankūs charakteriai, bloga kalba, nieko nuteikiančio — pilkas, šaltas žodžių vandenėlis. Susidaro įspūdis, kad to kūrinio autorius lyg neturėtų tikro, teisingo požiūrio bei supratimo apie literatūros kūrybą, jos esmę, jos tikslą. Norisi, kad jis įsigytų jį. O tam reikalinga mokyti, ieškoti ir su kūrinį išleidimu per daug nesiskubinti."

2.

V. Kubilius (žr. "L. ir Menas" Nr 8, 1961 m.), bevertindamas naujausį Janinos Degutytės eilėraščių rinkinį "Dienos-Dovanos", rašo:

"Bloga, nesavikritiška atranka, deja, tapo kone visų mūsų poetų negalavimu. Savo apimtimi poezijos knygos ėmė konkuruoti su proza. Šešiasdešimties puslapių dabar mažoka net pirmajai poeto knygai, o S. Neris rinkiniuose retai būdavo daugiau kaip septynišiasdešimt puslapių".

V. Kubilius, be to, dar prikiša, kad poetė "piešia išstisus lietuviškos gamtos ciklus ("Ant Rambyno kalno", "Prie Baltijos", "Raigrodo aidai"), kuriuose yra čiurlioniškos fantastikos ir salomėjiškos filosofijos", bet "tik viena bėda: tuos gamtos vaizdo ir nuotikos virpesius ne visada perspunkia aktyvi mintis, didelė prasmė, poeto dvasiniai ryšiai

su aktualiomis nūdienos problemomis".

Poetė, lyg atsikirsdama į partinės kritikos reikalavimus, viename savo eilėraštyje sako:

*Atmatuoto — nemoku duoti,
Atmatuoto — nemoku imti.*

3.

"L. ir M." Nr 10 recenzuojama apsakymu ir apybraižininko V. Dautarto naujoji knyga "Jūros spalvos". Anot recenzentės, "rašytojas ištobulino žodį, pasiekė formos graikštumo, glaustumo, jaučia meninės detalės jėgą ir moka ją panaudoti". Bet... "Kodėl autorius nesibrauna į pačią gyvenimo tuštumą? Kodėl V. Dautarto apsakymuose pasigendame visapusiško mūsų dienų žmogaus? Geriausi rinkinio apsakymai liečia tolimesnę ar artimesnę praeitį, apsakymuose niūdiene tema dabarties gyvenimo pulsas toks silpnas, kad jį net sunku pajusti".

4.

"Nuo dabarties" bėga ne tik gabieji okupuotosios Lietuvos rašytojai, bet bėga ir... jaunieji dailininkai. "L. ir M." Nr 9 smulkutėje žinutėje "Jaunųjų dailininkų sueigoje" skaitome apie "reikalą glaudžiau siėti jaunųjų dailininkų kūrybą su nūdienos reikalavimais, šiandieniniu gyvenimu. Gerai, kad jaunieji ieško, eksperimentuoja, tačiau šie ieškojimai visada privalo turėti aiškią kryptį, turi būti susieti su nūdienio gyvenimo uždaviniais".

Str. "Žodis — kariams" guodžiamasi, kad "nemaža miestionių, kuriems nusispiauti... į komunistinio darbo roman tiką".

Bet yra tipų, kuriems ir "nūdiene tema" prie širdies. Tai — kacapai, maskoliai, atbal-

(Tęsinys 2 pusl.)

Dienų Skeveldros...

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

dos iš Kremliaus.

5.

Kaip "didysis brolis" (skaityk: okupantas!) apsidėjo, lyg koks amaras, mūsų gyvenimo svarbesniuosius postus, galima matyti iš P. Gelbako (ruso) atsakymo į anketą "Vedančioji tema — nūdienis gyvenimas" ("L. ir M." Nr 7):

"— Mūsų jėgos išaugo, gretos pagausėjo. Rusų rašytojų sekciją šiuo metu sudaro 11 Rašytojų sąjungos narių. Aš atsimenu, kad dar netolimoje praeityje rusų literatai, dirbę respublikoje, pasirodydavo su savo kūriniais vien tik periodinėje spaudoje. Dabar kai kurių jų knygos jau yra prasišlykusios kelią į didelio skaitytojų rato širdis. Pavyzdžiui, Georgijaus Metelskio apybraižų apie Lietuvą knyga yra išversta į lenkų, anglų, ispanų ir prancūzų kalbas. Skaitytojai palankiai sutiko ir "Jaunosios Gvardijos" leidyklos išleistas Konstantino Vorobjovo apsakymus".

Skaitykime toliau:

"Sekcijos nariai šiuo metu su dideliu atsidėjimu dirba, rašo naujus kūrinius. G. Metelskis praėjusiais metais ilgą laiką viešėjo savo gimtinėje — Briansko srityje. Jis rašo apybraižų knygą apie gimtąjį kraštą. K. Vorobjovas baigia rašyti apysaką "Sidabrinis kelias". I. Kašnickis ruošia spaudai apsakymų rinkinį, "Sovietskij pisatel" išleidžia J. Kotliaro eilėraščių rinkinį. Mus džiugina ir jaunieji — sekcijos aktyvas. Žurnalistas O. Chanejevas parašė įdomią apysaką iš savo kolegų žurnalistų gyvenimo. Ją jau priėmė spausdinti respublikos Grožinės literatūros leidykla. "Molodaja gvardija" leidykla išleis "Komjunnimo tiesos" redakcijos darbuotojo Vaisbergo nuotykių apysaką vaikams".

Manding, čia aišku ir be komentarų!

6.

"Turistas" M. Sluckis savo pastabose "Tenai, kur stūkso dangoraižiai", be kito ko, "piktinasi" antiamerikinei veiklai tirti komisija ir "gausiais šnipais", kurie "persekioja ir nuodija paprasto amerikiečio gyvenimą". Ir dar dar: "už pažangias pažiūras, nekalčiausius pažangius veiksmus jis (skaityk: amerikietis) gali netekti darbo..."

Ak, prie ko M. Sluckis prijaukintas namuos, tą mato ir svečiuos!

7.

Jau mūs minėtose diskusijose "apie miesčioniškumą" li-notipininkas G. Garūnas guodžiasi (žr. "L. ir M." Nr 6):

"Niekam nemalonu gyventi bloguose komunaliniuose butuose. Pats tą "malonumą" patiriu ant savo kailio, kadangi mūsų bute gyvena 3 šeimos".

Žurnalistas L. Kiauleikis, aptardamas miesčionį, guodžiasi, kad "civiliniame kodekse pad-

laižiškumas nefigūruoja", bet, kaip matyti iš tolimesnių pastabų, "tarybinėje santvarkoje" ypač klesti. Ir dar ans gaižosi, kad miesčionis veši, nors (atkreipkite dėmesį į anapus geležinės uždangos rūtų stampą!) "anketiniai duomens švarūs".

8.

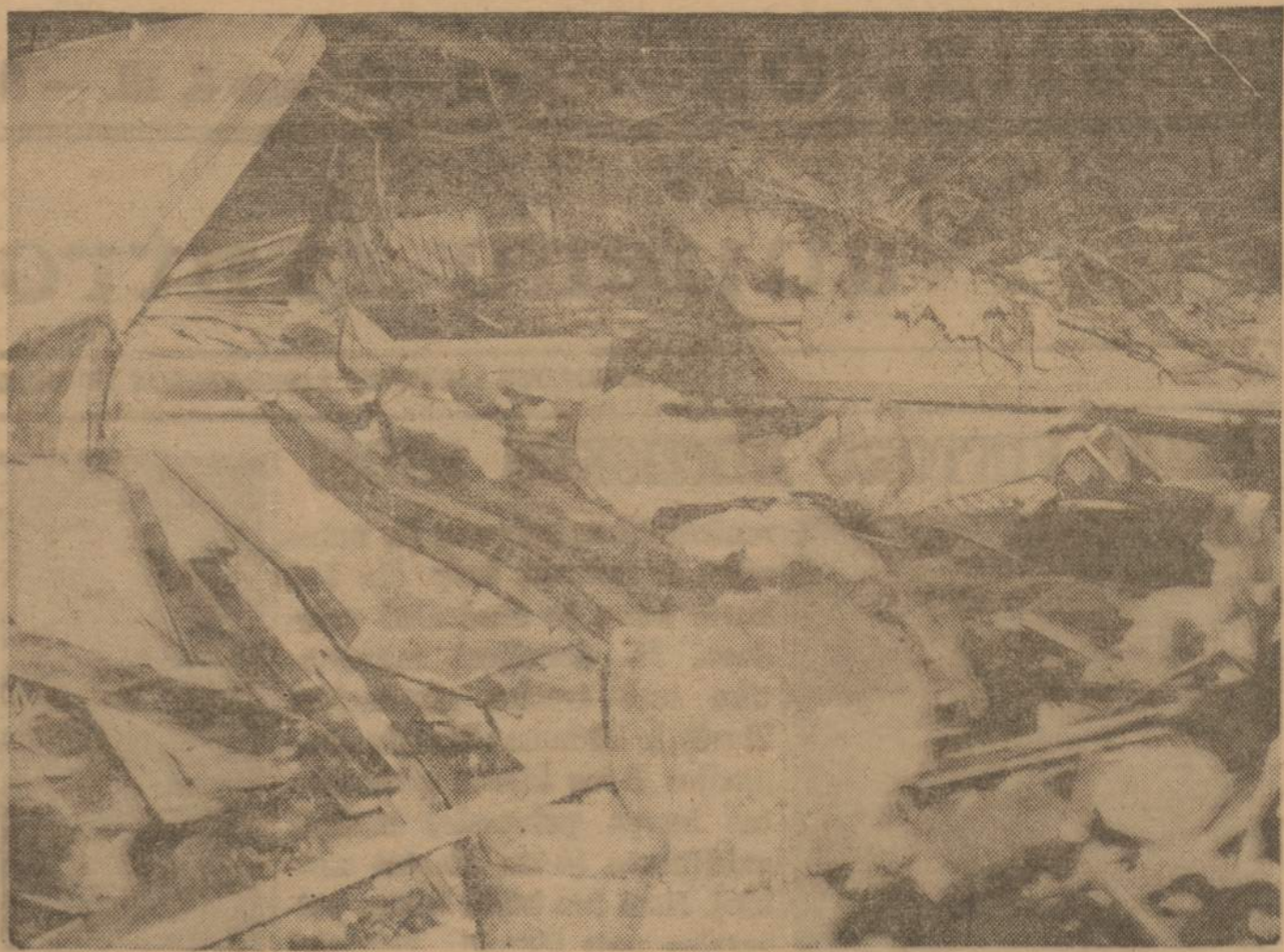
Viename mūs, tremties, dažnėliau išeinančiame laikraštyje užtikau žinutę: "Mirė vilnietis skulptorius R. Jachimavičius".

"Gimęs Vilniuje, būdamas baigęs tik amatų mokyklą ir dekoratyvinės skulptūros kursus, 1919 metais bendradarbiauvo su Kapsuko valdžia Vilniuje, vėliau lenkų laikais, mokėsi dailės fakultete Vilniuje ir Krokuvos meno akademijoje. 1924 metais gavo premiją už paminklo Silezijos sukilėliams projektą, o 1926 metais — už Ad. Mickevičiaus paminklo Vilniuje projektą. Nuo 1947 metų buvo docentas Dailės institute Vilniuje."

Ir — viskas. Ir — kažkas neskanu šitoje chronikos žinutėje! Pirma "bendradarbiauvo su Kapsuko valdžia". Ak, tikrai mažiau, kaip... kun. Tumas -Vaižgantas ir šimtai - tūkstantys kitų, Vilniuje pirmųjų bolševikų užkluptų. Tarp projektų ir premijų už paminklus Silezijos sukilėliams ir A. Mickevičiui reikia pridurti, kad... Skaitykime "L. Enciklopedijos" 9 t., 256 psl.:

"Studijų tikslais lankėsi Italijoje ir Prancūzijoje. Jo darbų yra įsigiję Vytauto D. Kultūros ir Karo muziejai Kaune. J. Jachimavičius atnaujino Dūkšto, Mielagėnų, Vilniaus šv. Rapolo ir šv. Mikalojaus bažnyčias. Pastarojoje 1930 m. jis padarė savo projekto paminklą Vytautui D. (iš žalvario ir marmuro), eilę statulų (šv. Pranciškaus, šv. Klaros, šv. Juozapo, šv. Teresės ir šv. Kristupo, kurių paskutinioji buvo atkreipusi ir lenkų skulptorių dėmesį). Kaip ekspertas dalyvavo Vilniaus katedros (po 1931 m. potvynio) remonto komisijoje.

Aiman, kai Vilniaus gatvėse

Tornadui praėjus per Tipton Ford, Mo., kur buvo sunaikinta keletas namų. Vaizde matomi du žmonės nugriautame Mac Morgano name pasislėpę po čiužiniu.

1939 m. spalį telkėsi minios, Lietuvos kariuomenės atžygiuojant belaukiančios, tarp jų vinguriavo panešiotu drabužiu, bet spindinčio žvilgsnio aukštokas liesas vyras. Tai a. a. skulptorius Rapolas Jachimavičius. Jis, be kito ko, sukūrė bareljefą "Lietuvos kariuomenė įžengia į Vilnių". Jis paruošė šaunių Vilniaus grįžimo proga pašto ženkliukų pavyzdį. Bet... nebuvo landus, neturėjo "pečių".

Tai Vilniuje gimęs (lietuviškai skaitė ir su paprastais žmonėmis kalbėdavosi, bet inteligentų akivaizdoj drovėjosi: "mano kalba iš mamytės išmokta"...), ir Vilniuje miręs (palaidotas Rasų kapinėse). Už viską labiausiai mylėjo Gedimino miestą. Patraukli, bet perplati čia nagrinėti tema.

Kai (bene) 1931 m. negebėjo sumokėti Vilniaus kūrėjai už nuomojamas arklides (jas pertvarkė — stiklo stogą įdėdamas ir pn. — į savo skulptūros dirbtuvę ir kamputį lovai) buvo eksmituotas. Grįžo iš miesto, ir visą savo turtelį rado ant kiemo grindinio išmėtytą, o palei viešųjų išviečių duris... Sopulingosios Dievo Motinos reljefo (lenkų katali-

ku konkurse laimėjusio antrąją premiją) pirminis maketas.

Pagarsėjo net užsienių spaudoje, bet — šykštusis prelatas ir šiaip jau garsus Bernardinų (dabar: Pilies) skersgatvis. Skulptorių priglaudė kun. Vaičiūnas. Jis, kol gyvas buvo, ir globojo (vėliau skulptorius gyveno Antakalny, buv. Vileišių rūmų rūsy). Nacių okupacijos metu jį globojo poetas P. Vaičiūnas ir pridurdavo pinigų B. Sruoga.

Beje, skulpt. R. Jachimavičius buvo vienas iš Vilniaus Liet. Meno ir Literatūros draugijos iniciatorių. Ramybė jam!

9.

Jau nusitęsė "skeveldros", o dar norėjau "priglausti" žinutę apie Arturą Mariją Swinarską, garsų lenkų rašytoją, kuris pateko į partijos nemonę, badauna ir — neišleidžiamas išvažiuoti į užsienius, kur jo kapitalas (honorarai už vertimus į 13 svetimų kalbų). Bet... nežus (žinutė, aišku).

Pabaigai vienas klausimėlis: — ar žinote, kas yra turėjęs lemiamos įtakos Brazilijos prezidento charakteriui? Prancūzų žiniomis, tai bus buvęs Kristus, Šekspyras, Linkolnas, Leninas ir Čaplinas!

J. Cicėnas

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

SIUSKITE DOVANAS VELYKOMS

Geriausiam patarnavimui pasirinkite seniausią bendrovę Chicagoje, kuri jau nuo 1947 metų pati turi pasirašiusi sutartį su

INTURISTU MASKVOJE.

Mūsų imamas patarnavimo mokestis pigiausias. Per mus siūsti siuntiniai pasiekia gavėjus greičiausiai Turime didžiausią pasirinkimą geros rūšies prekių.

Atvykus automobiliu, dviejų valandų parkinimo išlaidos atlyginamos. Prasykite naujo katalogo.

TELEFONUOKITE:

Phone:
WA 2-9354

CENTRAL
PARCEL
SERVICE, INC.

220 S. STATE ST.
Chicago 4, Ill.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MARCH 18, 1961

Prof Biržiškos...

(Pėsinys iš 1-mo pusl.)

skelbtam dėsnini ir tuo būdu dėsnį sugriovė.

— Šeštoje klasėje būdamas, priešėjau įsitikinimo, kad turiu būti socialistu. Šiuo atžvilgiu daug man padėjo A. Janulaitis, tada "Darbininko Balso" redaktorius, kuris mėlėai pristatydavo reikalingas man knygas ir laikraščius. Tais laikais lietuviai socialistai vedė atkaklią kovą prieš carą, už Lietuvos apsisprendimą, nepriklausomybę. Man jau buvo pažįstama Lietuvos praeitis, maskolius laikiau žiauriais okupantais ir ryžausi prieš juos kovoti.

— Gimnazijoje būdamas šeštokas prisijungiau prie lietuvių mokinių vyresnės klasės ir savo kolegų slapto būrelio, kuris ruošėsi kovai prieš caro valdžią. Gaudavau nelegalią literatūrą, aptardavome kovos būdus. Bet tame būrelyje atsirado vienas išdavikas, gimnazijos administracijai viską išpasakojęs. Jis mus visus įskundęs direktoriui ir inspektoriui. Mokytojai apie būrelio veiklą žinojo, bet jokios įrodos medžiagos neturėjo. Pradėjo kiekvieną klausinėti. Tardė ir mane pusantros valandos direktorius ir inspektorius, bet nieko neišaiškino. Neprisipažinau. Turėjau išsimeluoti. Turėjau pats išsimeluoti ir kitų neįklampinti.

Po nevykusio tardymo inspektorius pasikvietė mano motiną ir pasakė jai:

— Jūsų sūnus Viktoras tardymo metu žiūri mums į akis nekaltomis vaiko akimis, meluoja, o mes negalime jo sugauti.

O motina šitaip jam atsakė:

— Kol mano vaikai buvo namie, tai niekad nemelavo. Taip jie buvo išauklėti. O dabar, kai pradėjo eiti į gimnaziją, tai jūs teigiate, kad jie tapo melagiais. Negera pas jus. Sudarote sąlygas, kad jie meluotų...

— Melas yra negeras dalykas, bet gyvenime jis retkarčiais yra būtinas blogis. Aš ne tik nesmerkiu, bet net ir tam tikrais atvejais melą pateisinu. Aš pats būvau priverstas gyvenime retkarčiais meluoti. Pavyzdžiui, man pavyko išsimeluoti ir tuo išvengti mirties bolševikmečio metu 1918 m. Petrapilyje kelis kartus. Taip pat meluodamas 1920 m. Vil-

niuje, patrauktas lenkų karo lauko teisman išvengiau mirties sušaudant. Prasidėjus pirmam pasaulio karui maskolijų buvau mobilizuotas ir paskirtas į artilerijos ginklų gamybos ir sviedinių dirbtuvę. Bet jau 1918 m. virtau trijų šios rūšies įmonių direktorium. 1918 m. pabaigoje, pagrobus valdžią bolševikams, buvau vieną naktį suimtas drauge su kitais 200 su viršum žmonių. Bolševikai — budeliai pradėjo suimtuosius iš eilės šaudyti, net nežinodami, ką jie šaudė. Man pavyko įtikinti juos, kad leistų patelefonuoti į miestą; atvykę iš ten mano vadovaujamų įmonių darbininkų ir tarnautojų komitetų pirmininkai išgelbėjo mane nuo neišvengiamo sušaudymo tuo metu, kada mūsų budeliai, nebaigę savo darbo, padarė šaudymo pertrauką, norėdami papietauti...

— Čia buvo šiltai atsiliepta apie mano rašinius. Dėl jų norėčiau pasakyti, kas esu geresnis prokuroras, negu advokatas. Kada ką nors reikia kaltinti, tai man nebloggerai pavyksta, bet kai savo rašiniuose spaudoje bandydavau kai ką ginti, tai taip sklandžiai neišeidavo; kartais ir man pačiam buvo nemalonu net ir savo straipsnių korektūrą skaityti... Nepriklausomoje Lietuvoje, ypač pradžioje, tekdavo visko imtis. Lietuvių inteligentų buvo tada tik saujelė, o darbų nepaprastai daug. Man tuo pačiu metu tekdavo dėstyti matematiką universitete, būti lektorium aukštuose karininkų kursuose, mokyti Aušros gimnazijoje ir gimnazijoje suaugusiems bei eiti įvairias pareigas krašto apsaugos ministerijos ginklų žinyboje, žinoma, atlyginimą už darbą gaunant tik vienoje vietoje.

Savo kalbą profesorius pažvairino nepaprastai įdomiu pasakojimu krašto apsaugos ministerio — majoro inžinieriaus šližio ministeriavimo laiku 1923 metais. Tada naujai buvo pratęstas siauras geležinkelukas šalia esamųjų profesoriaus žinioje sandėlių su sprogstamąja medžiaga Aukštoje Panemunėje. Traukinėlio garvežimio apšėiai iš vamzdžio leidžiamos kibirkštys galėjo uždegti medinius sandėlių stogus; sandėliuose laikomai sprogstamai medžiagai sprogtai, būtų nukentėję Kauno gyventojai. Artilerijos tiekimo skyriaus viršininkui Vk. Bir-

žiškai įsakius, toks beprotiškas žygis buvo sulaukytas, kai fraukinėlis priešėjo prie sudarytos ant bėgių barikados ir važiuoją keleiviai išvydo išrikiuotą kareivių kuopą su paruoštais šaudyti kulkosvaidžiais.

Toliau profesorius priešėjo išvados, kad gyvenime ne visuomet reikia pavojaus bijoti. Kartais reikia pavojų pasitikti, ei-

ti jo ieškoti. Tikrai šitokiu būdu galima laimėti... Taip ir tautos laimi...

Profesorius kalbą baigė dar sykį dėkodamas visiems už šiltus žodžius ir sveikinimus, ir už suruoštą jo senatvės paminėjimą.

Reporteris

"Naujienos" bolševikams yra raktis jų akyje!

NAUMĖ LIŪNAITĖ

MIELI LIETUVIAI!

Mes, trys Lietuvos dukros — aš, Naumė ir mano draugės Augė ir Skardė — senai ir ilgai gyvenę, bet nepasėnę, buvę išvietintos, ilgai ir plačiai klajoję, pastangomis Nado Rastenio, pasiekėme Hetuviškąją Čikagą ir viešime "Naujienose".

Mes norime atvykti į jūsų namučius ir papasakoti jums savo šurpulingus pergyvenimus senovės tremtyje. Iš mūsų sužinosite apie tais laikais esantį Bangpūčio dvarą Baltijos dugne, malonią Ravinę, geruosius Ardėnus, mūsų gimtinę — Žviryne, tų laikų Lietuvą ir didingas "Trijų Rožių šventės" apeigas.

Mūsų kelionė į jūsų namučius, buvusi \$5.00, dabar tik \$3.00. Prisigaminti ar sumokėdami "Naujienoms", 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., leisite mums atvykti ir viešėti pas jus.

Iki mielo pasimatymo,

NAUMĖ LIŪNAITĖ.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

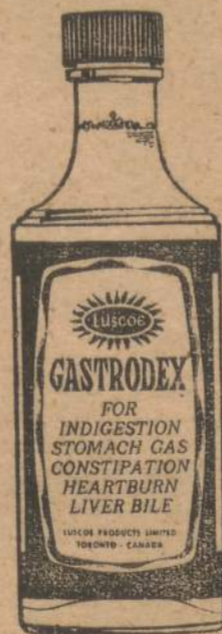
Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

WHY SUFFER?

If you suffer with that A W F U L unbearable acid indigestion, heartburn, bloated - burning feeling under the chest, colicky gas pains in back, under the ribs, sides and stomach, headache pains caused by constipation or irregularity, biliousness, fever, nervous stomach, gall-bladder, liverbile flow disorder, sour-bitter bad taste in the mouth. Acids cause stomach ulcers and arthritis pains in body and joints. REMEMBER proper stomach functions are most important to every man, woman and child to have good health. So DON'T WAIT until it is too late to treat by medicine, take GASTRODEX by a teaspoon 2 or 3 times daily after eating and at bedtime, or whenever you do not feel good in your stomach. GASTRODEX is always needed in every home.

Results from the first teaspoon, or we guarantee your money back. Send money with your order. We do not ship on C. O. D.

Price only \$2.50 a Bottle

LUSCOE PRODUCTS INC. L. N.
806 BROADWAY — BUFFALO 12, N. Y

VACLOVO BIRŽIŠKOS KNYGOS

"Naujienose" galima gauti šias prof. Vaclovo Biržiškos lituanistines knygas:

1. Senųjų lietuviškų knygų istorija, I dalis, 208 pusl. \$2.00
kietais viršeliais \$3.00
2. Senųjų lietuviškų knygų istorija, II dalis, 226 pusl. \$2.00
kietais viršeliais \$3.00
3. Aleksandrynas, senųjų lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1865 m., biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos, I tomas, 431 pusl., kieti viršeliai \$7.50
4. Praeities pabiro, rinkinys straipsnių iš Lietuvos praeities, 352 pusl., kieti viršeliai \$6.50

Čia suminėtas knygas pasiūsiame paštu, jei nurodytas pinigų sumas čekiu ar Money Orderiu pasiūsite tokiu adresu:

"NAUJINIENOS", 1739 So. HALSTED STREET
CHICAGO 8, ILLINOIS, USA.

M. SLUCKIO "LIBERTY FOR ALL"

1.

Sovietinis rašytojas M. Sluckis vis neateidžia Amerikos. Vis dar ją murdo sovietinių rašytojų savaitraštyje "Literatūra ir menas". Nr. 7 sovietinėje šviesoje sugretina dvi redakcijas. Įdomų. Pasiskaitykim:

"O žodžio laisvė JAV, spaudos laisvė? Tenykštei spaudai reikia pripažinti operatyvumą, techninį pranašumą. Net visus supervalizavę sniegai nesutrukde jai žaibiškai painformuoti apie lėktuvų katastrofas virš Niujorko ir Miuncheno — painformuoti išsamiais foto vaizdais. Apsilankėm "Niujork taimso" redakcijoje ir spaustuvėje. Šio laikraščio savininkas Sulbergeris kasdieną iškerta popieriui didžiulę girią, ošiančių kažkur Kanadoje, "išgeria" ežerą dažų ir rašalo. Medžiaga, tiesiogine šio žodžio prasme, slenka konvejeriu. Simtai baltamarskinių atraištom rankovėm žurnalistų pyškina rašomom mašinėlėm. Laiko taupymo sumetimais prie kėdžių pritaisyti ratukai. Nesiliaudamas "gaminti", žurnalistas važiuoja lartis pas kolegą ar artimiausią šefą. Kaip ir kiekviena prekė, gaminama konvejeriu, pradinis tekstas mūsų akyse nuostabiai kito — subraukymai, perbraukymai, prirašymai, klausukai — šauktukai! Galima tikrai įsivaizduoti, kaip kito žinutės turinys. Geras pustuzinis "baltamarskinių", gamintųjų sousų tam pačiam patiekalui, lipte aplipo Kubos žemėlapi."

Deja, NYT redaktoriai ir bendradarbiai nėra Maskvos Pravdos žurnalizmo kursų išėję ir nėra kurios nors monopolinėmis teisėmis besiverčiančios politinės partijos samdiniai. Jie įpratę savo skaitytojus informuoti galimai teisingiau, bešališkiau.

O štai kaip M. Sluckis nusiškundžia dėl progresyvių darbininkų laikraščio likimo. Čia M. Sluckis net "nedrįsta" to laikraščio pavadinimo pasakyti. O kalba ne apie ką kitą, kaip apie lietuvių kalba leidžiamą komunistų Vilnį... Rado sugretinimą... Didybės manijos ženklai.

Skaitome:

"Nesigilinkim šį kartą į esmę — į tai, ką ir kaip rašo šis slambiausias Amerikos buržuazinis laikraštis. Patyginim tikrai formalių pusę. Juk mums teko lankytis ir vieno pažangaus laikraščio redakcijoje. Darbininkų laikraštis, atseit, irgi naudojasi amerikine laisvėm. Tik šiuo atveju jos pasireiškia tuo, jog patys redaktoriai iš eilės priversti dirbti linotipininkais. Honoraras šitose ankštose patalpose — negirdėtas žodis, ir algos mokamos nebūtinai kas savaitę... Dar viena detalė: pro "Niujork taimso" linotipų mišką braunantis, mus netikėtai prakalbi-

no linotipininkas — lietuvis. Kaip jis čia pateko? Anksčiau jis dirbo pažangiam lietuvių leidiny, tenai išmoko linotipininko darbo. Kodėl vis dėlto pabėgęs? Turis šeimą išlaikyti, o "Niujork taimsas" moka dvigubai daugiau..."

JAV negrų klausimas, tai maskvinių komunistų spaudos mėgiamiausias propagandos arkliukas. Kiek maskvinių komunistų "ašarėlių" išlieta dėl JAV negrų persekiojimų? Užkliuvo už jų ir sovietinis rašytojas M. Sluckis:

"Nevadinkit jų negrais, — tokį palarimą pirmą kartą išgirdome Vašingtone iš reakcinių pažtūrų žmogaus. Todėl nenustebome. Bet netrukus paltarė taip daryti, tarpusavyje lietuviškai kalbant, ir pažangūs žmonės Čikagoje. Dabar jau nenorom teko nustebti.

— Matote, — paaiškino mums čikagiečiai. — Negrai labai jautrūs, labai išerzinti.

— Kas gi juos išerzina? Juk Niujorke, Vašingtone ir jūsų Čikagoje nėra jiems rasinių apribojimų?

— Nėra. Oficialiai — nėra. — O neoficialiai — butyje, širdyse, protuose?

Nereikėjo klausti. Jau Niujorke pajutome slopią rasinės diskriminacijos dvasią. Važiuojant Harlemu ir matant vien juodus veidus, gidas misteris Džonis nejučiom pasidavė profesiniam įkvėpimui:

— Matote šią didžiulę negrų koncentraciją? Apie 95% Niujorko namų savininkų nenomuoja negrams butų.

Jo "padėjėjas" misteris Bobas, nieko nenučiuokias gido poezijoje, grubiai pasusleravo:

— Pasakyk jiems, Džoni, kad negrai patys kitur nenori gyventi.

Misteris Džonis kaip paklusnus mokinys pasitaisė:

— Negrai labai nešvarūs. Jų tarpe labai daug piktadarių. Todėl jų nenorima įsileisti. Bet,

misteriai, jie ir patys neprašo. Tą patį išgirdome važiuodami puertorikičių kvartalu:

— Puertorikičiai — labai purvini. Iki šiol jie nesugebą išmokti angliškai.

Kinų kvartale vėl kažką panašaus porino mums ir vis pabrėždavo Amerikos kilnumą (puertorikietis, matot, uždirbęs JAV triskart daugiau negu Puerto-Rikoje), ir vis pabrėždavo jų, spalvotųjų, pilietinį nepilnavertiškumą (purvini, su nusikaltėliškais polinkiais ir pan.)"

Ar nūdienė Lietuva neturi savų baltųjų negrų? Ar okupuotos Lietuvos gyventojų dalis nėra atsidūrusi baltųjų negrų padėty? Ar specialus ir aukštasis mokslas yra visiems lietuviams prieinamas? Ar Vilniuje ir kituose didesniuose Lietuvos miestuose nesama tokių miesto dalių, kur geresniuose namuose įsikūrę nelietuviškai kalbantieji, kur jau "zdes ruski duch, zdes Rus'ju pachnet"? Ar Lietuvos "sovietskije pisateli" neturi sau pasirinkę miesto geresnes sritis gyventi?

Jei ne kompartnario knygtelė kišenėj, pastabus sovietinis rašytojas M. Sluckis surastų būvimą baltųjų negrų ir Lietuvoj.

Pagražinimui M. Sluckis prideda:

— Neseniai Detroite negras nušovė ballą merginą, — pasakojo mums Detroito priemiestyje Dirborne, — Įsiveržė į "ofisą" ir nušovė 5.000 dolerių paskirta už jo galvą.

— Kokios nužudymo priežastys?

— Jokių priežasčių. Įsiveržė ir nušovė!

— Gal išniekinti ją norėjo? (Juk tokie dažniausiai kaltinimai!)

— Ne, ne. Negras paprašė darbo. Tris kartus buvo atėjęs darbo. O kai trečią kartą sekretorė atsakė, negalinti duoti darbo, jis iššovė!

Priežastys daugiau negu aiš-

kios. Kažin, kiek laiko tas negras vaikščiojo be darbo? Žmonės, teisingai piktindamiesi nužudymo faktu, tą šurpių priežasčių nenori matyti.

O kad negrai tinginiai — dar mažiau įtikinama. Kur bebuvome, kur važiuovome ir ėjome, matėme negrus, pačius juodžiausius darbus dirbančius. O juk tikrai siaurėje buvome — ne pietuose! Jeigu vieną dieną visi juodi žmonės sustreikuotų, milijonai batų JAV liktų nenuvalytų, milijonai kvadratinių metrų parketo neišblizgintų, milijonai pietų nepagamintų ir nepaduotų. Ne liktų nešikų, liftininkų, šoferių, skalbėjų, kepėjų, žymios dalies plieno lydytojų, šachtininkų, — kur darbas sunkus, nešvarus, sveikatai kenksmingas, ten plūša negrai."

O kiek baltųjų negrų iš Lietuvos ištremta į Sibiro vergų stovyklas, kad jie savo tėvų žemėj nekeltų nerimo prieš okupantus?

O jei pavergtos Lietuvos baltieji negrai intų ir vieną dieną sustreikuotų... Ką tada veiktų vyresnysis brolis? Ar jo tėvynė Rusija staiga nepajustų mėsos, sviesto, drabužiams medžiagų trūkumą ir ar nepasireikštų kiti rusuose nepriekliai? Taip, baltieji paversti negrais tokie pat darbštūs, sąžiningi, kaip ir visi kiti žmonės, o vienok "vyresnysis brolis" rusas ne vien tik kaip žmogus, atskiras asmuo skriaudžią baltąjį negrą, bet net valstybės parama. Rusijos valdžios aparatas vykdo okupuotose žemėse kolonizaciją, rusifikaciją tikslu kitas tautas pradai ginti, kad liktų "iednaja, nedielimaja Rosija" — vieninga, nedaloma Rusija. Ar sąvoka "soviecki narod" nesikėsinama nustelbti kitų tautų būvimą Sovietų Rusijoje?

M. Sluckis palydovui Bobui įterpia tokius žodžius:

— Mogu pomočj, mogu pomočj. U menja telefon barišny, (Tęsinys 5 psl.)

There are so Many Reasons to Protect Your Forests

M. SLUCKIO...

(Tęsinys iš 4-to psl.)

barišny... Ruskije tanci, da?

Prileiskime, kad taip buvo, kad palydovas Bobas norėjo nuvesti M. Sluckį ir kitus jo draugus kur yra merguželių, kur šokama, linksminamasi?

3.

O visa Sovietų Sąjunga ir yra vien tik nekaltų bernelių šalis?

Štai tarp daugelio vienas pavyzdys, kaip elgiasi Lietuvos sostinėje Vilniuje okupantų dukros ir sūnūs.

Š.m. Tarybinio mokytojo Nr. 2 įdėtas V. Prišmantienės toks nusiskundimas. Deja, jis ilgokas, bet vertas ištiesai perskaityti kieno rankose yra Vilniaus miesto švietimas ir kaip tie švietimo pareigūnai jaučiasi Lietuvoje tarp baltųjų negrų. Skaitome:

"Elgesys nesiderina su pareigomis".

"Aš iki sielos gelmių esu sukręsta pedagogės — Vilniaus miesto 15-ojo vaikų darželio vedėjos E. Mimrikovos elgesiu, kuris jokia būdu nesuderinamas su mūsų vaikų auklėtojos pareigomis. Ši moteris išimaisė į mano šeimą, ne tik išimaisė, bet ir sugriovė ją". — rašo savo laiške redakcijai piliētė V. Mačichina.

Tai jau ne pirmas laiškas, signalizuojas apie pedagogės Mimrikovos amoralų elgesį. Ne vieną tokį laišką gavo ir švietimo ministerijos vaikų namų ir ikimokyklinių įstaigų skyrius. Minėti laiška buvo perduoti Vilniaus miesto švietimo skyriui, kad šis gerai išliktų reikalą. Tik praėjusių metų gruodžio mėnesį po pakartotinais į Vilniaus m. liaudies švietimo skyrių persiųstų skundų švietimo ministerija gavo atsakymą, pasirašytą švietimo skyriaus vedėjo pavaduotojos drg. L. Adelšinos, kad faktai apie drg. E. Mimrikovos amoralų elgesį nepasitvirtino. Čia pat rašoma, jog E. Mimrikova pervesta iš darželio vedėjos pareigų į auklėtojos pareigas tame pačiame darželyje.

Kyla klausimas: kodėl E. Mimrikova pervesta dirbti žemesnėse pareigose, jeigu faktai nepasitvirtino, ir ar iš tikrųjų pateikti faktai buvo ne teisingi?

Sunku dabar pasakyti, kada E. Mimrikova pradėjo klaidžioti gyvenimo klystkeliomis. Savo šeimos sukurti jai nepavyko, bet užtat sugriauti svetimą šeimą — jai nebe naujiena.

Prieš keletą metų E. Mimrikova, gyvendama Samarandė, susidraugavo su vedusiu vyriškiu M. Nors ji žinojo, kad Vilniuje gyvena minėto vyriškio žmona ir dukrelė, tačiau tai jos nesulaikė. Vyriui grįžus į savo šeimą, atvažiavo į Vilnių ir E. Mimrikova. Daug sielvarčio teko pergyventi M. šeimai, kada ją galutinai išardė Mimrikova.

— Aš dėju visas pastangas, kad mūsų šeima neiširtų, kad mano vaikas augtų tėvo ir mo-

tinios globoje. Deja, kiekvieną kartą, kai į mūsų šeimą grįždavo santauka, vėl pasirodydavo E. Mimrikova, ir vėl viskas sugriūdavo, — su kartėliu pasakoja piliētė M. žmona.

Sunku ant svetimos laimės griuvėsių sukurti laimę sau pačiam. Ir iš viso, ar gali mūsų visuomenėje būti laimingas toks žmogus, kuris gyvena vien tik sau, galvoja vien apie save, neįaučia atsakomybės už savo veiksmus? Deja, tokių žmonių vis dar atsiranda. Jie — mūsų visuomenės opos.

E. Mimrikova stengėsi nepaisyti visuomenės nuomonės, vadovavosi "savais įstatymais", tačiau gyvenimo tiesa neaplenkė: jos vyras, pametęs šeimą, nerado laimės ir su Mimrikova. Teko kiekvienam eiti savo keliomis.

Atrodo, minėtas faktas turėjo priversti E. Mimrikovą susimąstyti. Bet taip neįvyko: vos išsiskyrusi su vienu sugyventiniu, ji pradėjo ieškoti kito. Ir netrukus tokį "kandidatą" ji surado savo auklėtinių tėvų tarpe. Šį kartą juo tapo piliētės V. Mačichinos vyras.

Ir šią šeimą E. Mimrikovai išardyti pavyko. Bet šį kartą, kad išvengtų viešo visuomenės pasmerkimo, kol galutinai pasieks savo tikslą, ji stengėsi slėpti savo veiksmus nuo žmonių akių. "Tai plepalai, tai purvas, kurį lengva suversti man, kaip vienšiai motinai ir moteriai", — tvirtino ji visiems, kas mėgindavo įspėti ją dėl tokio elgesio. Tačiau nauja "draugystė" greitai išbujojo tiek, kad jos slėpti jau tapo neįmanoma.

— Bet aš juk čia niekuo dėta: negi galima mane kaltinti, kad vyrams patinku, — pareiškia ji nė kiek nesivaržydama.

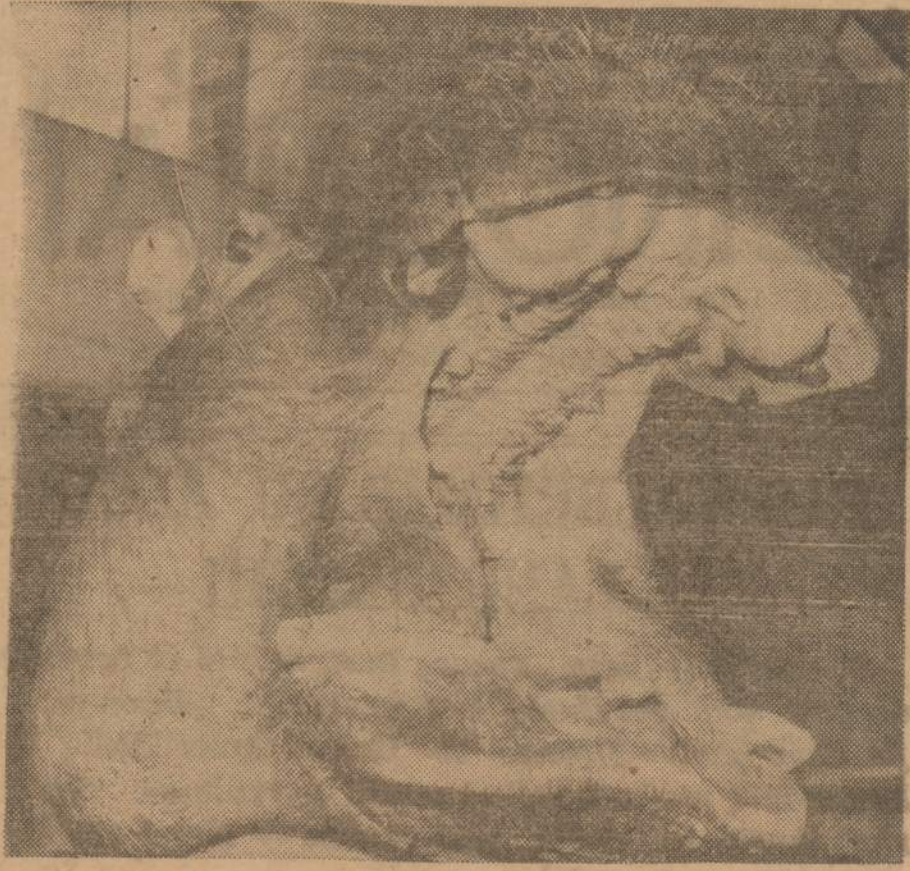
Savaime suprantama, visuomenė, darželio auklėtinių tėvai didžiai pasipiktinę tokiu pedagogės E. Mimrikovos elgesiu. Jie kelia teisėtą klausimą: ar gali toks moraliai susikompromitavęs žmogus auklėti vaikus, žmogus, kuris be jokio sąžinės graužimo ardo šeimą, atima iš vaikų tėvus?

Kyla klausimas: kodėl E. Mimrikovai taip elgtis leido jos bendradarbiai? Juk jiems tai nebuvo paslaptis?

Taip, žinoma, paslaptis tai nebuvo, bet kadangi E. Mimrikova buvo darželio vedėja, niekas nenorėjo užsitraukti jos nemalonės, juo labiau, kad miesto švietimo skyriuje drg. E. Mimrikova rado užtarėjų.

— Užtariau ir ateityje užtarsiu. Aš niekadęs neleisiu, kad kažkokia ten moteriškė drabstyti purvu mano darbuotojus, — atsako į tai miesto švietimo skyriaus ikimokyklinių įstaigų inspektorė N. Volčikova.

Pasirodo, kad ne veltui visuomenė piktinosi švietimo skyriaus darbuotojų neobjektyvumu, jų atlidumu tokiems žmonėms, kaip E. Mimrikova. Juk į švietimo skyrių kreipėsi ne "kažkokia ten moteris", o Mačichino žmona su teisingo-

UNITED PRESS - NAUJIENU Photo
Hipopotamė, kitais žodžiais Nilo upės "vandeninis arklys", Rosey, plačiai išsižiojusi "verkią" atsisveikindama su savo dukra Lilly, New Yorko Central Parko zoologijos sode. Lilly, 650 svarų madoiselle, parduota Ringling Bros, ir Barnum & Bailey cirkui, apleidžia savo gimtąjį zoo ir savo mama. Ji buvo parduota, nes zoologijos sodo administracija nustatė, kad ji per daug ēda.

mis pretenzijomis. Taigi ir tiesą surasti minėtame konflikte nebuvo neįmanoma, tik reikėjo objektyviau pasižiūrėti į reikalą. O faktų apie Mimrikovos elgesį negalima nuneigti. Deja, švietimo skyrius geriau bevelijo E. Mimrikovą jos pačios pareiškimu perkelti iš vedėjos į auklėtojos pareigas, pavadindami šį perkėlimą nuobodimu, o švietimo ministerijai atsakė, jog faktai nepasitvirtino. Gi pati E. Mimrikova, žinoma, tuo buvo labai patenkinta, nes jautė, kad būti auklėtoja tokio elgesio moteriai, kaip ji, yra kur kas "saugiau", negu vadovauti darželiui.

Deja, tokiu klausimo išsprendimu visuomenė liko nepatenkinta. Ji reiškia didelį pasipiktinimą dėl tokio pedagogės E. Mimrikovos elgesio, o taip pat dėl Vilniaus miesto liaudies švietimo skyriaus kai kurių darbuotojų atlidžios pažiūros į panašius reikalus. Ne griauti, o stiprinti tarybinę šeimą privalo kiekvienas mūsų visuomenės narys, tuo labiau — pedagogas. Priešingu atveju, jos elgesys jokia būdu nesiderins su pedagogo pareigomis.

V. Prišmantienė

4.

V. Prišmantienė tuo nusiskundimu atidengia vieną iš pavergtos Lietuvos žaizdą, kuri tarpsta Lietuvos kūne svetimų atnešta. Ir ji lyg atsako sovietiniam rašytojui nesityčioti iš amerikinės "Liberty

for All" ir tos liberty neieškoti vien tik:

"Taip, neminint gautų įstaiiginių vokų su nedviprasmiškom užuominom, neminint misterio Bobo globos, kurią buvome priversti kęsti 13 dienų ir naktų, vaikščiojome laisvi po šią žemę, visam pasauliui daiktiškai įrodančią savo laisvę ispūdingą "Laisvės statulą", 1884 metais padovanotą jai Prancūzijos. O jei kartais nepamatai statulos deglo ar šiaip suabejoji "Liberty for All" — apvaliajame pinigė išakmiai iškaltą: "Liberty" — "Laisvė". "

Bet ją susirasti bendrame amerikiniame gyvenime. Neabejojame, kad jis, M. Sluckis, ir kiti į jį panašūs "sovietiskije pisateli" okupuotoje Lietuvoje neturi vargo, kad jie sąlyginiai yra laisvi ir nemato, neranda ar surasti nenori, jog pavergtoje Lietuvoje yra skaitlingas baltųjų negrų klodas. Ir, deja, okupuotoj Lietuvoj laisvės ir su žiburiu vidudienyje nesurasi. Jos nėra nei pinigė, nei laisvės statula atžymėtos. Lietuvos nepriklausomybės paminklas, bylojas apie laisvę, maskolių nuverstas.

J. Vlks.

MC NICOLAS PLBG. CO.
Plumbing Contractors.
Specializing in Remodeling,
Hot Water Heaters — Flood Control.
Licensed — Bonded — Insured.
All work fully guaranteed.
Residential — Commercial —
Institutional.
6900 S. KEDVALE. LU 5-9066.

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVERLUI!

Jei norite užtikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šnip ke apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jie parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimai išitikus, neturėsite jokių nemalonių.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

722 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: Central 6-5208

Generaliai Agentai Šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Samba! Sviesa Chicagoje.
Redaguoja Rita Kavolienė
Medžiaga siūsti: 622 Nicholas St., Defiance, Ohio

4 METAI

NR. 10 (125)

PASIKALBĖJIMAS SU ALGIRDU LANDSBERGIU

Šį pasikalbėjimą spausdiname kiek pavėluotą, nes jis buvo gautas Draugo "Akademinų prosvaisčių" skyriui, kurio redakcija, susidūrusi su nesimpatiška cenzūra, savo medžiagą apsisprendė perduoti mums. Red.

1. Kaip Jūs vertinate chikagiskį Everett Clarke "Penkių stulpų turgaus aikštėje" pastatymą? Kaip numatote, kad jis skirsis nuo pastatymo New Yorke?

— Atsižvelgiant į trumpą reperičių laiką ir nevienodą aktorijų patyrimą (kolektyve buvo trys profesionalai, kiti — daugiau ar mažiau išprusę mėgėjai), režisierius Everett Clarke sutvėrė gana savitą ir vienišą spektaklį. Kelios "skylės" pastatyme yra pirmoje eilėje vaidybinės.

New Yorke bus naudojamas gana skirtingas, pusmečiu brandesnis, dramos tekstas. Newyorkiniam pastatymui pernešyng užsitęsęs, laukimo laiką naudoju dramos plėtimui, šlifavimui, charakterių ryškiniui. Mano manymu, New Yorko dramos versija yra stipresnė.

Skiriasi ir abiejų režisierių dramos traktavimas. Clarke Chicagoje naudojo daugiau statiška, stilizuotą priėjimą; Walters New Yorke pabrėžia psichologinį, "žmogiškąjį" momentą. — Aktorių kolektyvas New Yorke stipresnis, išimtinai profesionalinis. Man labai mafonių sutapimu, vieną svarbiausiųjų vaidmenų — Tardytojo — išpildys mūsų visuomeninei žinomas (ir amerikiečių teatralų labai vertinamas) J. Boley-Bolevičius.

2. Gal vėl rašote naują dramą ar romaną? Ar ateityje numatote vėl versti savo kūrybą į anglų kalbą ar gal bandysite iš karto rašyti anglų kalba?

— Komediją ir romaną. Pabaigos, tačiau, vis dar nesimato. "Penki Stulpai" nebuvo išversti anglų kalbon, bet parašyti angliškai; vertimas riboja ir susiaurina išraišką. Ateityje, kiek sugebėdamas, manau taip pat rašyti abiem kalbom, kad pasiekus abi skaitytojų grupes.

3. Kokios yra svarbesnės problemos, rašant amerikiečių visuomeninei?

— Kalba. — Vienu metu ir daug aštresnė kova dėl būvio. Lietuviškoje visuomenėje naujo kūrinio ar naujo rašytojo laukiama; jis tuojau pastebi-

mas, dažnai ir pervertinamas; bematant žinomas. Žengus žingsnį amerikiečių literatūrinin gyveniman, visa tai pasikeičia — tampa absoliučiai nežinomu minioje tokių pat nežinomų autorių, besibeldžiančių į, palyginant, nedaugelio leidėjų duris. Teatre kelias dar sunkesnis — iš apie 5.000 kasmet užregistruojamų naujų veikalų, tik pora šimtų susilaukia pastatymo.

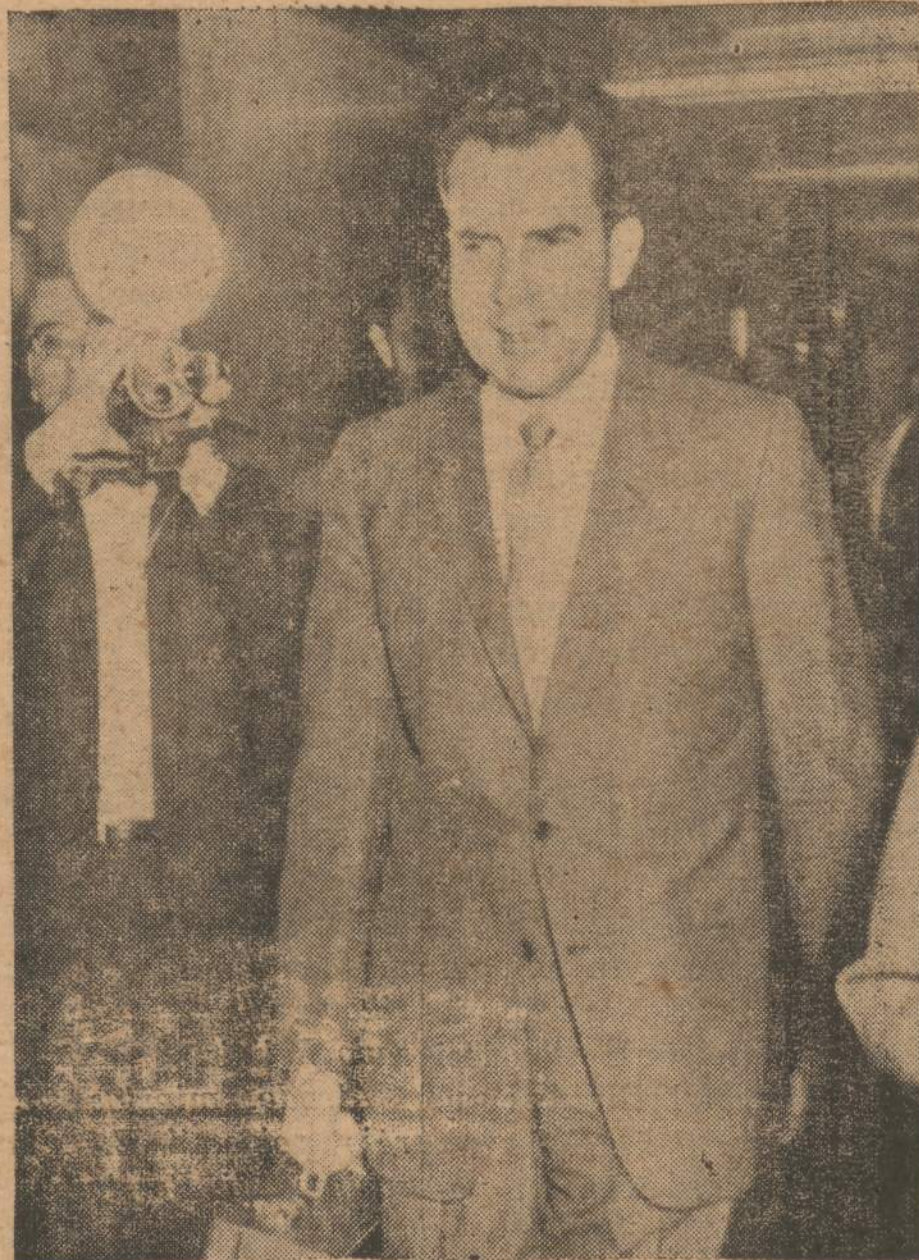
Stoka bendrų prisiminimų, bendros analogijų, simbolių, reikšmių, pasaulėvaizdžio niuansų sistemos. Būt tai jau darosi modernaus rašytojo, kad ir savai visuomeninei rašančio, problema — svetimėjimo procesas. (Beje, jau beveik 12 metų Amerikoje gyvenantiems, čionykštė visuomenė nebėra visai svetima ar tolina. Mūsų požiūris į ją mišrus, sudėtingas nuotolį su glaudžiu pažinimu).

4. Kokios yra galimybės svetimtaučiu Amerikoje patekti į pirmaujančių rašytojų eiles?

— Pirmoje eilėje, tai visur galiojanti talento dydžio problema. Svarbus ir kartų požiūris. Jauniesiems, laisvai valdantiems anglų kalbą, jų lietuviškoji kilmė ir paveldėtoji kultūra suteiks naują žvilgį ir praturtins jų kūrybą. Šiuo atžvilgiu jie gal ir daugiau apdovanoti už čiagimius. Vyresniesiems rašytojams tasai kelias bus daug sunkesnis; ne tik jų kūriniai turės būti originalūs ir aukšto lygio, bet jiems reikės gerų vertėjų, begalinės kantrybės ir laimingo aplinkybių sutapimo. Tačiau ir jiems įmanoma prasimušti amerikiečių literatūron. Pavyzdžiui, čekio Hostovsky ar vengro Kormendi romanai bematant išverčiami anglų kalbon ir išleidžiami. Kartais, kai tokios pastangos nepavyks, nevienam kils pagunda suversti kalbę "svetimajai Amerikai", kuri "neįvertina mano didžiai vertingų kūrinių". Bet tokia raminanti piliulė jau būtų bėgimu nuo tikrovės. Išskirtinos vertės kūrinys anksčiau ar vėliau bus įvertintas ir Amerikoje.

5. Jaunoji karta jau nebevaldo lietuvių kalbos užtenkamai gerai, kad sugebėtų literatūriškai reikštis, tad ar nereikėtų jų skatinti, kad rašytų anglų kalba, nes jų kūrybos prasižėrimas amerikiečių visuomenėje būtų ir mūsų laimėjimas?

— Priešais po-Almeninės ar po-Prapuoleninės kartos rašytojus ši problema atsistos visu-

Buvęs viceprezidentas Richard Nixon, kaip paprastas pilietis, atvyksta į darbą Los Angeles mieste, kur jis susidėjo su viena advokatų firma ir versis advokatūra. 1941 m. jis įstojo į laivyną ir nuo to laiko nesivertė advokatūra.

aštrumu. Pasirinkimas jiems bus sunkus, ir labai dažnai jie pasirinks anglų kalbą. Net ir tieji, kurie gyvena grynai lietuviškose šeimose bei kvartaluose, kurių kalbos žinojimo pilnai užteks kasdieniniams pašnekiesiams, jau labai sunkiai begalės literatūriškai išsireikšti. Šeimos ar išeivijos bendruomenės čia jau negana; literatūrinei kalbai susitverti reikia daug daugiau: ir savos žemės, oro ir dangaus; ir vaikų, lietuviškai kalbančių savo žaidimuose, nugirsto įsimylėjusių pašnekiesio, atplaukiančios dainos frazės. Šie pusoniai ir niuansai nepaprastai svarbūs literatūrinei kalbai, ir jauniausias rašytojas čia jų jau nebegalės įsigyti. Tad, gal ir su skaudancia širdimi, reikės apsiprasti su tuo, kad jauni lietuviai ims rašyti anglų kalba. Uždavinyš čia būtų ne juos prievarta tempti į lietuvių kalbą, kurios jie jau negali naudoti, kaip pilnutinio įrankio, bet skatinti, kad gabieji rašytų — bet kuria kalba, nes ir iš amerikietiškosios ir iš lietuviškosios visuomenės yra didelis spaudimas į jaunuosius imtis kitų profesijų, kitų amatų. O tuosius, kurie rašys angliškai, galėsime išsiversti lietuvių kalbon.

Kalbant apie dvikalbius rašytojus, norėčiau pakviesti šio skyriaus skaitytojus talkon dabar ruošiamai Lietuvių Poezijos Antologijai anglų kalba, kurią man tenka redaguoti kartu su amerikiečių poetu Clark Mills'u. Vertimo procesas yra šis — lietuviai vertėjai paruošia tiksliai pažodines eilėraščių versijas ir prideda informaciją apie ypatingasias kūrinio savybes; pasiremdami pažodiniais vertimais, amerikiečiai poetai perkuria eilėraščius anglų kalbon; jų vertimai dar sykį patikrinami redaktorių ir (gyvųjų) autorių. Visi besidomintieji poezija ir pa-

žįstą jos teoriją, gerai moką lietuvių ir anglų kalbas, ir norį prisidėti prie šio įdomaus projekto poros eilėraščių pažodiniu išvertimu, rašykite šiuo adresu: Anthology of Lithuanian Poetry, Voyages Press, 35 West 75 Street, New York City. Jums bus pasiūstos vertimų gairės ir išverstini eilėraščiai.

ATITAIŠYMAS

Vėliausiuose "Mūsų žingsniuose" praspūdo šios reikšmę keičiančios spaudos klaidos: "Nužemintųjų generacijos" straipsnio antroje skiltyje, 34 eilutėje iš viršaus, turi būti "Ir toji nuosavybė yra patsai žmogiškumas (ne: žmoniškumas)". Ketvirtoje skiltyje, 20 eilutėje iš viršaus turi būti: "...o už nereikšmingus (išspausdinta: reikšmingus) dalykus dievai nebaudžia..."

GERIAUSIA SAVYBĖ

Vienturtis sūnus praneša savo giminėms apie susižadavimą su tūla mergaite.

Motina: — Ką tu sakai, ji tau persena!

Sesuo: — Bet ji gi neturi jokių manierų!

Teta: — Jos raudoni plaukai! Senelė: — Jos galvelė vėjų pilna...

Dėdė: — Ji neturi skatiko prie dūšios...

Fusbrolis: — Ji atrodo tokia menkutė.

Tėvas: — Ji tau permaža!

Brolis: — Ekstravagantiškas sutverimėlis!

Sūnus, — tas, kurs pranešė apie savo susižadavimą: — Bet vieną gerą savybę ji turi — ji jokių giminių neturi!

"NAUJIENOS" KIEKVIENO • DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BICIULIS

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, MARCH 18, 1961

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

AKSTINO - REMEIKOS PARODA Č. GALERIJOJE

Ispūdingas atidarymas

Parėjusį šeštadienį (kovo 11 d.) Čiurlionio Galerijoje Chicagoje buvo iškilmingai atidaryta akademinio jaunimo organizacijos Korp! "Gintaro" surengta dviem Kanados dailininkams Juozui Akstinui ir Vytautui Remeikai paroda. Buvo daug žmonių.

Atidarymo programą pravedė K. Butkus, pakviesdamas teis. Aglinską, kuris jautriai apibūdino dvasinės kultūros reikšmę, žmogaus pastangas siekiant grožio ir kilnumo. Rašyt. M. Katiliškis trumpai pabrėžė Korp! "Gintaro", kaip aktyviausios akademinio jaunimo grupės veiklą, kuri siejasi su kultūriniais darbais. Ši Kanados lietuvių dailininkų paroda yra trečioji, kurią "Gintaras" surengė. Kitos dvi buvo: Igno ir freiburgiečių kolektyvo. Pakviestas pats dail. Akstinas, kuris buvo atvykęs iš Montrealio į parodas atidarymą, padėjo Korp! "Gintaru" ir visiems, kurie prisidėjo prie parodos surengimo, taip pat padėjo savo kolegos Vytauto Remeikos vardu. Dailininkas buvo apdovanotas narcizais ir gluosnių šakelėmis su pumpurais. Žurn. Titus Antanaitis trumpai, bet jausmingai papasakojo, kas kūrybos pasaulyje yra kilnu ir reikšminga bei prasminga — tai pati kūryba - menas.

Po oficialaus parodos atidarymo, sekė vaisės — kavutė ir tortai, kurių "Gintaro" mergaitės ir vaikinai gausiai pagamino. Tenka pabrėžti, kad p-lė Dalia Lukošūnaitė, p. Šleiny, K. Butkus ir, deja, kitų jaunuolių vardų neatsimenu, daug pastangų dėjo parodą ruošdami, kuria reikia pasidžiaugti.

Zodis apie kūrybą

Dail. Juozas Akstinas 36 metų einas, o Vytautas Remeika tik 30 metų "jaunuoliai", bet įėję į parodos salę, matai, kad jų tapyba turi pastovų vaizdą. Anksčiau tikrai iš tolo buvo girdėt apie šių dviejų buv. Freiburgo mokyklos auklėtinių pasirodymus įvairiose parodose, nedideliu savo kūrybiškumu, kai dabar Čiurlionio Galerijoje Akstinas išstatė 29 darbus, o Remeika truputį mažiau — 24, viso 53 darbai. Čiurlionio Galerijos jūry komisija atrinko galerijai J. Akstino "Versmė" (kat. nr. 19) ir V. Remeikos "Pavasarij" (kat. nr. 38).

Iš Akstino paveikslų švyti subtilus pilkas koloritas, kurio, reikia manyti, jisai neat-

sisakys ir toliau. Plokštumas traktuojama labai paprastai ir aiškiai. Be to, jisai šioje parodoje turiniu įvairesnis už savo kolegą Remeiką tuo atžvilgiu, kad jo natūrmortai, "Sudiev, Vilniau", "Senamiesčio gatvė" realistiniai, sausoki, įprastiniai, mažiau kūrybinės dinamikos. "Versmė" nevisai reprezentuoja Akstiną, jei palyginti su dauguma jo kitų puikių kūrinių, atseit, "Maro medžiai", (24), "Ugnies šokis" (20), "Aprimusi jūra" (1), "Atodrekiš" (2), "Pasakų gulbė" (25). Šie kūriniai sako, kad Akstinas yra ekspresionistas, siekiąs gilesnės meno prasmės ne vien iš aplinkos, bet ir iš paties meno reikalauja meninės kultūros. Kompozicijose sprendžia du uždavinius skirtingai, paprastai: viena dekoratyvinis elementas "Kompozicija su raudonom dėmėm" (12) ir antra — "tapyba tapybai, spalva spalvai, idėja idėjai", kas Akstino kūryboje ir yra charakteringa. Žiūrovui nelieka abejonių, ką toks ir toks paveikslas sako arba reiškia. Pav. "Pirmoji meilė" (14), kurį pirmieji tą patį vakarą nusipirko ponai Antanaičiai, — grafiško stiliaus tapyba, su stipriais kontūrais, užakcentuota linijomis. "Paparčio žiedas", ypatinga originali kompozicija, žiūrovui statys klausimą: "Ar matei paparčio žiedą?"...

Dail. Akstinas sugeba įforminti atskiras medžiagos dalis į tam tikrą visumą, tuo įrodo pastovumą, subrendimą. Bet tai nereikia, kad yra jau visko pasiekta. Meno keliai yra sunkūs ir nebaigiami, bet talentingam menininkui niekas nėra sunku. Gal būt, sunkiausia problema, tai materialinė pusė, kuri nuo kūrybos daug laiko atima.

Dail. V. Remeika labiau atviresnis, nes įveda jį į burlaivių mišką — į uostus bei ūkanotus vandenius kur nors Kanadoje. Jo tapytos didesnio formato drobės užstelia mažesnius paveikslukus, kurių taip pat gausu. "Jūrininkas" (su "čerkute"), "Valkatos", "Du draugai" ir "Sėdintis berniokas", labai nuotaikingi. Remeika yra ir gamtai atviresnis: eina į uostus ir tenai ilgiau sustoja, lyg tai būtų jo Alma Mater. Gal būt, iš tikrųjų, jisai bus suradęs savo kūrybai tikrąjį šaltinį, kaip ir kiekvienas dailininkas kokiam nors žanrui nusilenkia. Truputį gausoka regatų, laivų ir burlaivių, kurių masė spaudžia vandenį, bet kartu šiuo momentu išryškėja ir dai-

Dail. AD. GALDIKAS

"Peisažas"

lininko meilė žmonėms, gyvenimui. Gera, kad gamtos jis nekopijuoja, bet iš jos kūrta savo pasaulėvaizdį. Gamtoje įspūdių momentai praeina akimirkomis, ir tegul eina, o dailininkas turi pasilikti kurti, mąstyti, komponuoti. Remeikos tapyba duoda apčiuopiamą tvirtą kontūrų formą, subtilų koloritą, toną ir puikią faktūrą. Paveikslų vardai čia nei nereikalingi, nors yra pavadinti gražiais vardais, pvz. "Didmiesčio simfonija", "Seni burlaiviai" ir tt. Iš kart pastebime paveikslų visumą dangaus fone, visai nepastebėdami detalių, kurios ten yra viso paveikslų darnoje. Tai ir yra esminis tapybos uždavinys. Tikrai geriau būtų, kad nebūtų viename Remeikos paveiksle "kreidinių" abstrakčių linijų, kurios nėra organiškai įjungtos į taip puikiai išspręstą kūrinių.

Remeikos koloritas pilkas, stiprokai mėlynas, su baltu, truputį švelnių šiltųjų spalvų, kas sudaro spalvų simfoniją ir užtikrina nekintantį koloritą ateičiai. Figūrinės kompozicijos teikia humoro nuotaikų, bet jos pilnos humanizmo ir vienatvės jausmo. Remeikos tapyba yra dinamiška. Reikia manyti, kad jis kūrta savo epochą. Šis bus pirmasis jo stipriai pabrėžtas etapas.

Paveikslų kainos "amerikoniškai" pigios: nuo 25 iki 100 dol.

Paroda rytoj atdara nuo 11 v. ryto ligi 9 v. v. (paskutinė diena — kovo 19).

M. Šileikis

— Rytoj Marijos Aukšt. Mokyklos salėje 3:30 val. po pietų Detroito dramų sambūris "ALKA" vaidina A. Škėmos 2 veiksmų dramą "Žvakidė". Spektaklį rengia Liet. Amer. Menininkų Klubas Čiurlionio Galerijos naudai. Dekoracijos Vytauto Ogilvio.

— Dail. Viktoras Vizgirda, gyvenęs Boston, Mass., Čiurlionio Galerijai paaukojo labai vertingą tapybos kūrinių "Natūrmortą". Čiurlionio Galerijos vadovybė reiškia širdingą padėką lietuviui patriotui kūrėjui.

— Abstraktus menas savaime neatsiranda. Pats žmogus turi jį būti.

AMŽIAUS SKIRTUMAS

— Mano vyras turi 40 metų amžiaus. Tarp jo ir manęs amžiaus skirtumas yra 10 metų aiškina Strazdienė Balandienė.

— Tikrai? — nuduoda nustebusią Balandienė, — o aš tamsiai penkių dešimtų metų neduočiau!

LIETUVIŠKOS PLOKŠTELĖS

PO \$1.00 (78 RPM)

Mano Merguzėlė ir Visur Tyla. Solo Silgalis
Ramu čia gyventi ir Slama šilko Vėjas. Moterų balsų kvartetas
Linksmu laiku ir Koją, koja — polkos. Orkestras
Į kovą, Gyvenimo aidu ir O, dalele. Budriūno vyrų kvartetas
Valsas ir Žvakė ir plauštelė. Bidriūno vyrų kvartetas
Tykiai Nemunėlis teka ir Visur tyla. Solo Babravičius.
Dzingiliukai ir Gyvenk, juokis, mylėk. Duetas su Orkestru
Oželis ir Geismai ir svajonės. Kvartetas su orkestru.
Vainikas, I ir II dalis. Lietuviškos melodijos
Algirdo Brazio dainų albumas (8 solo dainos) tik \$4.00.

Ilgo grojimo plokštelės (Long Playing — 10 colių, 33 RPM.)

Po \$2.95:

Dvariono Šventadienio uvertiūra ir Vainiūno Rapsodija lietuviškomis temomis. Orkestras
Balsio du koncertai smuikui su orkestru.

Ilgo grojimo plokštelės (Long Pl. — 12 colių, 33 RPM)

Po \$3.98:

Pavergtos tėvynės muzika — Tomas 1. (Liaudies dainos ir Liet. Operų ištraukos)
Pavergtos Tėvynės muzika — Tomas 2. (Šokiai ir estradinė muzika)

Po \$4.98:

Lietuviškos Dainos ir Šokiai (16 dainų ir šokių)
Dainos iš Lietuvos (16 dainų solo su Choru)
Mano Lietuvos Prisiminimai (Lionės Juodytės 14 dainų su gitara).

Po \$6.00:

Stankus — 11 šokių dainų su Rožės ir Tylės vakarai (Solo Vanda orkestru).

Plokštelės siunčiame paštu į visas pasaulio šalis. JAV už pašto, supakavimo išlaidas, siųsdami užsakymą pridėkite extra \$1.50. Kanadon \$2.50. Kitur atitinkamai daugiau. Užsakymą siųskite kartu su Money orderiu, C. O. D. nesiunčiame.

BUDRIK FURNITURE

Calumet 5-7237

3241 So. Halsted Street

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, MARCH 18, 1961

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

(Tęsa)

Studentų Kultūros Ratelis

1925 m. Northsidėje įsikūrė Lietuvių Studentų Kultūros Ratelis. Prie šio ratelio priklausė Amerikoje gimusios lietuvių studentės, kuriom rūpėjo įvairūs lietuvių istorijos klausimai. Jos stengėsi susipažinti su lietuvių tautos praeitimi, papročiais, literatūra ir kt. Šio ratelio svarbiausios organizatorės buvo Lenkartaitė, Ona Kairytė ir Euphrosine Mikužūtė. Rateliui ilgą laiką pirmininkavo Lenkartaitė.

Šis aukštąjį mokslą baigusiu lietuvių ratelis dar ir šandien tebegyvuoja. Ratelio narės susirenka bent kartą į metus ir pasikeičia nuomonėmis apie įvairius Lietuvą liečiančius klausimus.

Dabartinė Kultūros Ratelio pirmininkė yra mokytoja A. Kairytė Pranaitienė.

Northwestsidės Moterų Klubas

Northwestsidės Moterų Klubas įsikūrė 1930 m. Tai buvo pasilinksminimų ir kultūros klubas. Šio klubo organizatorės buvo šios moterys: E. Degutienė, M. Kriaučiūnienė, L. Prūsienė, Šliauterienė, Galskienė. Pirmoji klubo valdyba buvo tokia: pirmininkė L. Prūsienė, sekretorė Smalalienė, o izd. E. Degutienė.

Dabartinė klubo valdyba yra tokia: pirm. M. Kriaučiūnienė, sekr. Barbora Čižauskienė.

1930 m. įsikūrė Lietuvių Darbininkų Susivienijimo 112 kuopa. Tai buvo apdraudos ir pašalpos organizacija.

Lietuvių Studentų Klubas

Lietuvių Akademiniis Klubas įsikūrė 1932 m. Pas Čepukus į svečius buvo atvykusios universitete besimokinusios studentės Valerija Genaičiūtė, Aldona Genaičiūtė ir Albertas Lydikeyčius. Visi Northwestern universiteto studentai. Jie atvyko pasisvečiuoti pas Valeriją Čepukaite, Čepukų dukrą.

Jaunimui besišnekučiuojant įvairiais klausimais, į jų kalbas įsimaišė Kazys Čepukas, pasiūlydamas sudaryti lietuvių studentų organizaciją. Plačiau aptarus klausimą ir išklausus Čepuko patarimų, šie keturi studentai ir pradėjo organizuoti Lietuvių Studentų Klubą. Studentų tarpe atsirado daugiau pritarėjų. Po kelių pasitarimų, iniciatoriai sukviėtė Chicagos studentų visuotinį susirinkimą. Klausimas iškeltas spaudoje. NAUJIENOS daug padėjo steigiamąjį susirinkimą sušaukti.

Pirmasis susirinkimas įvyko pas Čepukus, Oakley Boulevard buvusioje rezidencijoje. Jame dalyvavo 33 studentai-tės. Į susirinkimą buvo pakviesti ir dalyvavo Dr. P. Grigaitis, Marė Jurgelionienė ir Poška. Po kalbų ir pasitarimų, tame susirinkime buvo įsteigtas Lietuvių Studentų Klubas. Į šį klubą vėliau įsirašė apie 200 lietuvių studentų. Klubas buvo suorganizavęs stipendijų fondą, iš kurio kiekvieną metų keli šimtai dolerių buvo skiriami paramos reikalingiems studentams.

Kruopiškių Progresyvių Klubas

Kruopiškių Progresyvių Klubas įsisteigė 1933 m. vasario 5 d. Vyriausias šio klubo tikslas buvo aptaisyti Kruopių laisvas, netikybines kapines. Tvirtinama, kad Kruopių kapinės buvusios pirmos laisvos kapinės visoje Lietuvoje. Pirmąją klubo valdybą sudarė šie asmenys: pirmininkas D. Miller, vicepirn. M. Čepulevičius, nutarimų sekr. V. Čepulevičius, fin. sekr. A. Lalas ir izdininkas F. Leonas. Iš viso susiorganizavo 16 narių.

Kupiškėnų Kultūros Draugija

Kupiškėnų Kultūros Draugija buvo įsteigta 1935 m. birželio 8 d. Josios tikslas įstatuose šitaip nusakytas: dirbti visoki progresyvių kultūros darbą ir pagelbėti kupiškėnams Lietuvoje šviestis, teikiant jiems pagalbą.

Pirmoji kupiškėnų draugijos valdyba buvo tokia: pirmininkas Povilas Švelnys, nutarimų raštininkas P. Balčiūnas, finansų raštininkas A. Rudinskas, izdininkė Domicėlė Girdvainienė. Pradžioje draugijai priklausė 17 narių, vėliau ji išaugo. Paskutiniaisiais metais draugijai pirmininkauja Frank Stanionis. Draugija paskyrė \$500.00 V. Požėlos atsiminimams išleisti.

1942 m. buvo suorganizuotas Kareivių Motinų Klubas.

BALFO KETVIRTAS SKYRIUS

1944 m. liepos 19 d., daugiausia Viktoro ir Broniaus Tubelių iniciatyva, buvo suorganizuotas Northsidėje Balfo 4 skyrius. Valdybon ėjo Vincas Rekus, V. Daugirdienė, Kazimiera Juozaitienė, B. Tubelis, Viktorija Tubelienė ir A. Šukys.

Vėliau valdyba buvo tokia: pirmininkė E. Morkūnienė, vicepirn. O. Bytautienė, sekretorius Bronius Tubelis, korespondentais Jonas Vadapalas ir Viktorija Tubelienė.

SKAITYKITE NAUJIENAS

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS

PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE

Valandos: kasdien nuo 10 iki 12 val. iš ryto ir nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus. Ofiso telefonai: PROspect 8-3229 Rezid. tel.: WALbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3148 WEST 63rd STREET

Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tikrai antradieniais ir penktadieniais Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas. Rez.: 3241 WEST 66th PLACE

Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS

Inkstų ir šlapimo takų chirurgija

Tel.: Village 8-6068

1 Madison St., Oak Park, arba

Tel.: PROspect 6-1795

2300 W. 51st St., Chicago, Ill.

Oakley Medical Arts Bldg.

Namų tel. OWens 5-0533

Valandos pagal susitarimą

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON

2434 WEST 71st STREET

Ofisas: HEMlock 4-5849

Rezid.: HEMlock 4-2324

OFISA VALANDOS:

Pirmad., ketvirt. ir penktadienį nuo

1-4 ir 7-9, antrad. nuo 1-5, treč.

ir šeštadienį tikrai susitarus.

DR. JONAS G. BYLA-BYLAITIS

Nervų-Smegėnų Ligos, Chirurgija

OAKLEY MEDICAL BLDG.

2300 W. 51st St.

Valandos: Šeštadieniais susitarus.

GR 6-3409 neatsiliepus, skambinti

PR 6-1795.

Ofiso telefonai: VIRginia 7-0036

Rezidencijos: BEverly 8-2444

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Akušerija ir moterų ligos

4157 ARCHER AVENUE

Ofiso valandos:

Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro.

Šeštadieniais nuo 2 iki 4 popiet.

Trečiądienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez. RE 7-6867

DR. BR. GAIŽIŪNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2454 WEST 71st STREET

Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų

kasdien. Šeštadieniais 1-4 val. p. p.

Trečiądieniais uždaryta.

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3844 WEST 63rd STREET

OFISO VALANDOS:

kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.

Trečiad. ir šeštad. uždaryta.

Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000

Rezid. telefonai: GARDens 3-7278

GRovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juška

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ

IR PRITAIKO AKINIUS

Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą,

išskyrus trečiądienius ir šeštadienius.

2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso ir buto tel.: OLYmpic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1407 So. 49th Court, Cicero

Kasdien 10-12 ir 4-7. Treč. ir šeštadienį tik 10-12.

Telef. ofiso ir buto: OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4938 W. 15th St., Cicero, Ill.

Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro.

Trečiądieniais uždaryta.

Šeštadieniais 12-4 val.

Ofiso telefonai: LAfayette 3-3210

Jei neatsiliepia šaukite KEdzie 3-2868

Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ

4146 SO. ARCHER AVENUE

Val.: kasdien po pietų nuo 12-3.

Daily afternoons.

Vakarais: pirmad., antrad., ketvirtad.

nuo 6-9. Trečiądieniais tik susitarus.

Tel. ofiso: PR 8-7773; rez. PR 6-4732

DR. A. MACIŪNAS

CHIRURGAS

2858 W. 63rd Street

Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 popiet,

antrad. ir penktad. 5-8 val. vak.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700

Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MĚSKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

VIDAUS LIGŲ SPEC.

2454 WEST 71st STREET

Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir

nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo

9:00-2:00 p. p.

Trečiądieniais uždaryta.

Ofiso telefonai: CLiffside 4-2986

Rez. telefonai: WALbrook 5-3099

DR. P. STRIMAITIS

Bendra praktika ir chirurgija

specialiai

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1724 WEST 47th STREET

Šeštadieniais 2-4 val. po pietų.

(kampas 47th ir S. Hermitage Ave.)

Ofiso val.: nuo 2 iki 4 val. ir nuo

6 iki 8 val. vak.

Šeštadieniais nuo 2 iki 6 val. v.,

išskiriant sekmadienius.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos

Ofisas: 2652 WEST 59th STREET

Tel.: PR 8-1223 arba TR 3-5577

OFISO val.: pirmad. 7-9 val. vakaro,

antrad., trečiad. ir penktad. 6-9 v. v.

šeštadieniais 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS

2454 WEST 71st STREET

Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123

Rezid. telefonai: GIBson 8-6195

Priėmimo val.: Pirm., Antr., Ketr. ir

Penktadieniais 2-4 val. ir 6-8 val.

Trečiądieniais ir šeštadieniais

nepriima ligonių.

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez. PR 6-4250

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

802 WEST 31st STREET

(kampas Halsted ir 31-os gatvių)

Priėmimo valandos: kasdien 1-4 p. p.

ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 1-4 p. p.

Trečiądieniais ir sekmadieniais uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS

Aparatai - Protezai, Med. Bandažai. Speciali pagalba Kojoms

(Arch Supports) ir t. t.

Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1

ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.

2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.

Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, Opt.

4455 So. CALIFORNIA, YARds 7-7381

Tikrina akis, pritaiko akinius

keičia stiklus ir rėmus.

Valandos: 10 ryto iki 8 val. (trečiad.

uždaryta), šeštad. 10 ryto iki 2 p. p.

Dr. Kazimieras MICHEL

Optometristas-Orthoptistas

Gydo nusilpusias ir nervuotas akis.

Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius

Išgydo kreivas akis be operacijos.

Įdeda netikrą - artificialę akį pagal sveiką.

Tikrina klausą ir pagelbsti

negirdintiems. Praktikuoja 40 metų.

Kalba lietuviškai.

4654 So. Ashland Ave. YA 7-6616

CHICAGOS ŠVARIASIAUSIAS IR

MODERNIŠKIAUSIAS DARŽAS

BUČO DARŽAS

WILLOW WEST INN

AND PICNIC GROVE

83rd and Willow Springs Road

WILLOW SPRINGS, ILL.

SOPHIE BARCUS

★

RADIO VALANDA

Visi programai iš WOPA,

1490 kil. AM. 102-7 FM.

Kasdien: nuo pirmadienio iki

penktadienio 10-11 val. ryto.

Šeštadienį ir sekmadienį

nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

VAKARUŠKOS: pirmad. 7 v. v.

Tel.: HEMlock 4-2413

7159 SO. MAPLEWOOD AVE.

CHICAGO 29, ILL.

8 - NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

- SATURDAY, MARCH 18, 1961

SLOAN'S DEPARTMENT STORE
MOKINIŲ DRABUŽIŲ CENTRAS
Pilnas pasirinkimas vyriškų, moteriškų ir vaikams rūbų, duoda visai Jūsų šeimai galimybę gražiai pasipuoti už žemiausias kainas. Kalbam lietuviškai!
7042 SO. WESTERN AVE
Phone: PROspect 8-9210

• TELEVISION
• RADIO
• PHONOGRAPH
All Makes — All Models

MORGAN TV
1841 W. 59th St.
HEmlock 4-5434

ANN'S PASTRY SHOP
Dideis pasirinkimas skanių pasninkinių pyragų visai šeimai kaip pav. puikus KOLACKI, pyragai prie kavos, saldžios bandytės.
Kepinius pristatome bažnyčioms ir įvairiems parengimams.
2500 W. 51st St. PR 8-3080

Pildome Income Tax'us
— SU —
OBARTUCH & CO.
PATVIRTINIMU.
2123 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.
Istaiga veikia virš 25 metų
toje pačioje vietoje
Kai atvyksite, paminėkite šį skelbimą

CLEAR VIEW TV SERVICE
Southwest & Suburbs
Prompt Service
all Models all Makes
Television • Radio • Phonograph • Hi-Fi.
Parts & Labor guaranteed.
PO 7-4777. — 5637 W. 63rd St.

POLA DRESS SHOP
Easter Headquarters for
Sportswear - Millinery - Accessories
Evening dresses in all sizes & price ranges
Use our convenient lay away plan.
Open Mon. & Thurs. till 9 P.M.
5612 S. PULASKI — PO 7-0903

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
Authorized dealer for:
KODAK, ANSCO, LEICA, BOLEX,
REVERE, BELL, HOWELL
3314 W. 63rd St.
PROspect 6-3998

BRAŠKIŲ DAIGAI
Robinson, Blakemore, \$6 per 1,000.
Premiere, Dunlop, Empire, Tennessee Beauties, Sparklers, Armore, \$8 per 1,000. Dixieland, \$8. Pocahontas \$10. Gem & Superfection Everbearing, \$12. Rašykite
TOMMY ROGERS
Dept. AF. — Harrison, Tennessee
Phone Filmore 4-6122.

Saugi ir greitai perkraustymo bendrovė
NAXERA MOVERS
4210 W. 26th Street.

Mes perkame vartotus baldus, virimo gazuos pečius, pianinus, kilimus ir t. t. Mums už patarnavimą galite dalį sumokėti baldais.
LA 1-8212. Rezidencija ST 8-7426
Kuomet kreipsitės į mus, paminėkite šį skelbimą.

COLOR CAMERA
Under New Management
Headquarters for
BIG SAVINGS ON ALL
name brand Photographic
Equipment & Supplies
6743 S. Western — GR 6-1500
Come In and get Acquainted

MOVING?
Greyhound Van Lines, Inc.
Agent
Long Distance, Local Packing,
Storage
Jepsen Transfer Co. SK 4-5545

NUOSTABIOS KRIAUSĖS
Nepaprastos "COLLETE" kriausės, puikiai išlaikomos ilgiausia sezoną. Žydi ir duoda vaisių veik visą vasarą. Tinka auginti sode prie namų. Vaisiai yra stamantrūs, saldūs ir sultingi. Prašykite kad ir šiandien katalogo veltui.
Dept. A. F.
Allen's Nurseries & Seed House,
Geneva, Ohio.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

STRAWBERRY PLANTS

Grown from virus-free foundation stock. Certified Blakemore, Dunlap, Surecrop, Dixieland, Tennessee, Beauty, Armore, Pocahontas, Premier, Robinson, Aroma and Klondike. 100, \$2; 200, \$3, 500, \$6.50; 1,000, \$12. Write for prices large quantities. Everbearing — Gem superfection and Streamliner, 50, \$2; 100, \$3; 500, \$10; 25 blackberries, dewberries or thornless Boysenberries, \$2; 100, \$7.50. Everbearing tree, blackberry, 2-yr. bearing size, 3, 2.75; 6, \$5; 25 Cumberland (black) or Latham (red) raspberry, \$3; 100, \$10. September new everbearing red raspberry, 12, \$2; 25, \$3.50; 6 Champion gooseberries, \$2; 12 Victoria rhubarb, \$2; 3 Canada red seedless \$2; 6, \$3.50; 25 asparagus. \$2.

Everything parcel post prepaid. Fresh plants, full count and live arrival guaranteed. Complete price list with planting instructions free.

IDEAL FRUIT FARM
Dept. AF.
Stillwell, Okla.

NAUJOS BRAŠKIŲ RŪSYS

Naujausios rūšys yra: New Cyclone, New Trumphater, New Ogallala, New Earlymore.

Specialios kainos
Išmėginimui 25 patikrinti diegai už \$1.00.
Puikiai žydinčios
Gladiolės (gėlės) 50 už \$1.00.
25 Mammoth Red Rhubarb šaknys arba 40 Asparagų \$1.00.
Apmokėtas persiuntimas.
Priedo veltui spalvotas katalogas.

RIDER NURSERIES
Dept. A. F.
Farmington, Iowa.

PRINTING
AT LOWEST PRICES
— Raised Letter —
• Wedding Invitations
• Business Cards
Our Specialty
51st ST. PRINTING
1510 W. 51st
YArds 7-3710
Book, Job, Commercial
and Social Printing

NO MONEY DOWN

Florida HOMESITES
\$395
Lovely ¼ acre sites in Central Florida hills, lake, grove area \$395, no money down. \$10 a month. Suburb of Ocala, high and dry. Roads, utilities. 22 miles to Gulf Coast. Fish, hunt. Invest or retire. Free color folder. Write Dept. P. 100.
Rainbow Park, Box 521, Ocala, Fla.
A. D. 61009.

BAPTIST GENERAL CONVENTION OF ARIZONA, INC.

316 W. Mc Dowell Rd.
Phoenix 3, Arizona

Parduoda 1-mo morgičiaus bonds su Realty garantija

6%

PAJAMŲ NUOŠIMČIŲ

Bonds yra nominuoti po \$250, \$500 ir \$1,000.

Rašykite arba skambinkite

BAPTIST LOAN FUND

Dept. A. F.

316 W. McDowell Rd.

Phoenix, Arizona

Phone AL 8-8492.

NAUJIENOS BOLSEVIKAMS

YRA RAKŠTIS JU AKYSE

CERTIFIED STRAWBERRY PLANTS
Twenty leading varieties including new Earldawn, Pocahontas, Dixieland and Surecrop. Write for prices on our best disease and nematode free plants. Catalog on request.
Write to Dept. A. F.
Sinclair Nurseries, Dayton, Tenn.

NEW DONALD DUCK PENCIL SHARPENER
BRAND NEW!

Educational Toy Pencil Sharpener featuring genuine Walt Disney Donald Duck with moving eyes. Uses full size sharpener base and cutterhead. Bright yellow body and rich blue base, or pink body with bright red base. Mount on table, desk, wall, shelf. Screws enclosed, or can be mounted with special clamp. See local dealer or order direct. Specify color. Sharpener only

\$1.98. Clamp 50c.

Send check or money order to:

APSCO PRODUCTS, INC.
Dept. A. F.
Rockford, Illinois.

DR. RICHARD J. HENG
Chiropractor - X-Ray - Physiotherapy
We cannot accept all cases — but we help almost all we accept.
Office Hours Daily 9 to 5. Mon. & Fri. 7-9 P.M. Saturday 9-12.
Phone TW 6-0064 — Res. TW 6-0289
AURORA, ILL. — Free Parking.
Emergency calls anytime

D. & W. CARPENTER CONTRACTORS
Carpentry & remodeling Experts
Residential — Commercial
all work guaranteed — free estimates
Licensed — Bonded — Insured
3453 W. 64th GR 6-5161.
if no answer call LU 5-4296.

ARCHER TILE
Complete Home Service —
Tile Floors and Walls.
Plastic — Rubber — Ceramic
(the new grease proof)
Asphalt Tile
Free Estimate — Expert Installation
Easy Terms
4239 ARCHER AVENUE
(near Whipple)
BI 7-1177

MORRISSEY ROOFING CO., INC.
Roofing of all Kinds
New installation or repairs, also garage roofs repaired.
Quality Work, Insured.
Call us Today for estimates.
Reasonable prices.
BO 8-7200.

GAUSITE 6%

CHURCH LOAN ASSOCIATION
of
SOUTHERN BAPTIST BONDS

(An Agency of Kansas Convention of Southern Baptist)

Garantija yra nuosavybės pirmieji morgičiai, pasirašyti bažnyčios narių ir patvirtinti Kansas Convention. Pilna vertė kas 6 mėn., pradėdant 1966 metais iki 1971.

Nominuojami po:
\$250 — \$500 — \$1,000.
Išmoka: 4th National Bank of Kansas, Wichita, Kansas.

Dėl smulkesnių informacijų rašykite:

Rev. H. H. WHATLEL
Box 729 — Dept. AF
WICHITA, KANSAS

TENNESSEE'S GERIAUSI
Braškių daigai su garantija
Kaina tūkstančiui F.O.B.
Blakemore \$6.00 Shipper 8.00
Dunlap 6.00 Empire 10.00
Dixieland 8.00 Sparkle 10.00
Premier 8.00 Pocahontas 12.00
Robinson 8.00 Gem Ever-Tennessee bearing 12.00
Beauty 8.00 Superfec-tion Ev. 12.00
Tennessee 100 daigų \$2.50 su persiuntimu
Visi daigai auginami išgrynintoje žemėje.

SMITH BERRY GARDENS
Dept. A. F. Ooltewah, Tennessee
Telef. (Chattanooga) Filmore 4-6758

KUPONAS \$5 VERTES!
Išbandymui galite nusipirkti \$10 vertės dėžę nuostabių **MAGIC JELLY POTENSOL**
30 Royal Jelly kapsulių ir 60 Multivitamin tablečių.
Kiekviena kapsulė sudaryta iš: Royal Jelly iš medaus — 100 miligramų geležies ir Amonium Citrato — 150 miligramų. Užsisakykite dar šiandien. Dept. A. F. C.
LABORATORIOS SALUD
512 S. Stanton St. El Paso, Tex.

SIUNTINIAI LIETUVA ir kitus kraštus

Jūsų pristatyti ir iš Europos (iš katalogų). Siunčiame akordeonus, gitaras, siuvas masinas ir kt. Viskas žymiai nupigintomis kainomis.

Overseas Cargo Co.
514 W. Pershing Rd. (39th St.)
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: OA 4-9079
Vedėjas P. NEDZINSKAS

PERKRAUSTYMAI MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. Walbrook 5-8063

GRADINSKAS
FM RADIJU
NET KELIOS DEŠIMTYS
Stereo patefonai, TV, Vėsintuvai
J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.
FRontier 6-1998
Pardavimas — Taisymas,
Sekmad. uždaryta.

IŠ TOLI IR IŠ ARTI PIGIAI
PERKRAUSTAU (MOVING)
BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS
Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.
ANTANAS VILIMAS
3415 So. Lituania Ave.
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: FRontier 6-1882

COSMOS TRAVEL BUREAU
skelbia
1961 EKSKURSIJAS LIETUVA
Apžiūrėk miestus —
Aplankyk gimines.
Specialinės grupinės ekskursijos ruošiamos lėktuvais arba laivais.
Dvi specialios kelionės su M. S. BATORY I LENINGRADA
Balandžio 13 ir Liepos 11 — 1961

Vietų skaičius ribotas
Reikia rezervuoti iš anksto
Mes taip pat padedam atkelti jūsų giminėms iš USSR

Smulkesnių ir pilnesnių informacijų rašykite arba skambinkite

COSMOS TRAVEL BUREAU, INC.
45 W. 45 St.,
New York 36, N. Y.
Tel.: Circle 5-7711

9 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, MARCH 18, 1961

TORNADAI IR URAGANAI

Kaip, kur ir kada jie atsirado,
ką jie daro ir kaip nuo jų apsisaugoti

Aną šeštadienį užklupęs Chicagą tornadas buvo staigus, netikėtas ir gana žiaurus. Ne vienam kilo klausimas, kaip tas gamtos "prajovas" atsiranda.

Jungtinės Amerikos Valstijoms yra vienintelė šalis pasaulyje, kur tornadai yra gausūs ir kasmetiniai bei turi savo nuolatinį siuntimo kelią — Tornadų Alėją, į kurią įeina visa eilė valstybių. Į tą eilę įeina ir Illinoisas su Chicaga.

Tornadų Alėja prasideda apie Fort Worth, Texas, ir eina tiesia linija iki Detroito, Mich., o nuo tos linijos po kokius 400 mylių platumo į abi puses. Į tą Alėją įeina ir dažniausiai tornadų lankomos sekančios valstijos: Texas, Oklahoma, Arkansas, Missouri, Mississippi, Alabama, Kansas ir Iowa; mažiau lankomos, bet pačioje alėjoje dar yra Illinois, Tennessee, West Virginia, Ohio, dalis Wisconsin, Michigan, Pennsylvania, New York, Didžiųjų Ežerų sritis, šiaurinė Naujosios Anglijos dalis, Vermont, Maine ir Kanados pietrytinis kampas iki Montrealio. Tornadų "lėvai" yra šiltoji drėgnoji oro srovė iš Meksikos įlankos ir sausa šaltoji srovė iš šiaurvakarių. Tornadai susidaro, kai šioms dviem srovėms susidūrus, įkaitusi šiltoji srovė statmenai skrenda aukštyn, o šaltoji sminga žemyn ir, užgrobdama šiltos srovės patuštinamą erdvę, iššaukia rotaciją (sukimąsi). Tas sukimasis išvirsta į milžinišką taure, arba laistyklę smaigaliu žemyn, dar kitaip vadinama "oro kelne", tikriau į oro siurbli, kurs su smarkiausiai besisukančiu ir aukštyn beklančiu oru drauge išneša į orą, išraudamas ir sumaldamas visa, kas ant kelio pasitaiko. Tos laistyklės ar siurblio platusis galas siekia viršuje gana žemai kabantį audros debesį, iš kurio dažniausiai pila smarkus lietus ir šaudo žaibai su perkūnija.

Susidaręs tornado siurblys bėga vėjo genamas vidutiniškai nuo 25 iki 50 mylių per valandą greičiu, dažniausiai pasisokėdamas, ir dėlto tornadas labai retais atvejais nušluoja savo taką "švariai", o dažniausiai iškandžioja, vietomis iščiulpdamas net vandenį, o vietomis palikdamas nieko nepalietęs.

*Uraganai gimsta jūroj,
tornadai sausumoje*

Tornadas yra mažasis brolis kito panašaus, tik daug didesnio milžino ir nuostolingesnio gamtos "prajovo" uragano. Žodis tornado yra suispaniškas daiktavardis iš lotyniško veiksmožodžio tornare, kas reiškia sukis.

Tornadas kaip ir uraganas yra masė sujudusio oro, kurs sukasi aplinkui savo "ašį", kuri yra visiškai rami ir dažnai visai be oro — tikras vakuumas,

dar vadinama "akimi".

Uraganas visada gimsta jūrose ir, išsiplėtęs per tūkstančius mylių, varosi šimtų mylių platumo rėžiu. Uragano vėjas siekia iki 150 ir net 200 mylių per valandą greičio ir šėlsta savaitę ir dvi, o kartais ištisą mėnesį. Uraganas paprastai baigiasi, kai pasiekia sausumą ir jo žalą daro ne tiek jo vėjai, kiek jo vėjų sukeltos jūrų bangos ir pajūrių aptvindymai.

Tornado "siurblys" ar "kelnė" retai tepasiekia pusės mylios platumo ir jo pridaroma žala ir destrukcija nebūna ilgesnio ruožo kaip ligi 13 ir 16 mylių. Tornadas "gimsta" visada sausumoje. Chicagoje aną šeštadienį "gimęs" pietinėje miesto dalyje tornadas, prabėgęs apie 7 mylias, pranyko kažkur Michigano ežere. Tornado ilgiausias amžius yra apie vieną valandą. Vienoje vietoje, raudamas namą ar išsiurbdamas šulinį, jis užtrunka tik apie 15 sekundžių! Nors Chicagos šeštadieninio tornado špūlė, spėjama, sukosi tik apie 200 mylių greičiu, bet dažniais atvejais tornado gerklėje vėjas sukasi iki 500 ir net 800 mylių greičiu...

Uraganai siaučia vasaros metu bet kurioje jūroje, bet dažniausiai Azijos vandenyse, kur juos dar vadina ciklonais. Tornadų apstu ir Australijoje, Pietų Rusijoje ir visose Europos, Afrikos ir Azijos dalyse. Tačiau daugiausia jų Amerikos kontinente, ypač Amerikos Jungtinėse Valstybėse, būtent 90 nuošimčių visų tornadų. Kad Illinoisų ir Chicagą retai aplanko tornadai, tai tik jų laimė. Vienas tik tokių tornadų 1925 metais kovo 18 d., prabėgęs Missouri, Illinoisų ir Indianą, užmušė daugiau kaip 600 žmonių (viename tik Illinoisaus miestelyje Murphysboro žuvo 234 žmonės). Taigi, atsargą gėdos nedaro.

Tornadai Amerikoje pasireiškia nuo kovo iki birželio, žodžių, pavasarį 5 kartus dažniau negu rudenį ar žiemą. Ir atrodo, kad jų skaičius daugėja. "Normaliai" JAV-se per sezoną yra iki 124 tornadų, tačiau 1953 metais buvo 540 ir 1957 m. net 924!

*Kas daryti tornadui
prisiartinant*

Atvirame lauke visada tornado "kelnę" galima pamatyti iš tolo. Jei kitos išeities nėra, reikia trauktis, tostant statmenai į šoną (sačiu kampu) nuo jo tako. Svarbu nepatekti į patį "siurbli". Esant viduje, kambaryje, geriausia jei spėji nubėgti į gerai įrengtą rūšį. Tornadui užklupus kambaryje, kristi po lova ar po stalą, toliau nuo langų. Geriausias kambario kampas yra pietvakarinis, nes beveik visada tornadas iš tos pusės ateina ir stiklus, plytas ir kitokius daiktus

Belinda Lee, išgarsėjusi filmų aktorė, kuri buvo vadinama Anglijos "Marilyn Monroe", žuvo automobilio nelaimėje netoli Baker, Calif. Nuotraukoje matosi jos kūnas. Aktorė žuvo, kai važiuojant apie 100 mylių per valandą sprogo automobilio padanga.

tus meta į kambario šiaurės rytų kampą. Žinoma, nėra taisyklės be išimčių; jis gali "ateiti" ir iš kito kampo.

Tornadų jėga ir "šposai"

Tokia baisi yra tornado "straublio" jėga, kad neretai audrai praėjus randama žolė ir šiaudus lyg vielų galus įsmeigtus į medį, arba kaip buvo Chicagoje, didelį sunkvežimį užkeltą ir įsodintą į kitą didesnį sunkvežimį! Vienas tornadas sausai išsiurbė 36 pėdų gilumo šulinio vandenį, kitas išdžiovino upę, dar kitas, nunešęs arklį apie pusę mylios, jį vėl pastatė ganykloje visai nesužeistą! Dar gražiau: Kansas valst. tornado čiulptuvas, radęs lovutėje bemiegantį kūdikį, prarijo jo patalynę ir čiulžinį, o vaiką paliko nuogą, bet nepalietą. Arba kitoje vietoje lyg milžinas dramblys prabėgdamas savo straubliu pačiupo ir nusinešė bemelžiamą karvę, o melžėja pasiliko betupinti prie pieno kibiro. Kitur viščiukams nupešiojo visas plunksnas ir staigaras, bet viščiukus paliko sveikus.

Visa tatau yra tik labai retos išimtys ir tornadų "šposai", kuriais pasikliauti nepatartina!

Tornadui reikia duoti kelią

Tornadą galima girdėti iš labai toli. Už kokių 25 mylių jis užia panašiai kaip bičių spiečius, bet iš arti dunda kaip tūkstantis prekinių traukinių! Tornado čiulptuvas, jei ne smarkiausia liūtis, galima iš tolo matyti. Jo spalva visada yra tokia, kokio "ėdalo" jis yra prisirišęs: jei tornadas pakeičiui prisirišo dulkių, tai purvinai pilkas, tamsus ar rudas. Per sniegą siausdamas, tornadas prisisiurbia sniego ir iš tolo atrodo baltas kaip Loto žmonos "druskos stulpas". Deja, yra ir visai nematomų tornado straublių...

Nevisada galima pasikliauti ir tornado kryptimi. Neretai pasitaiko, kad jis neina tiesia linija, o sukinėjasi, figūromis 8, U posūkiams, ir kartais net pastovi vietoje. Bet viena jų charakteristika yra bendra, tornadų siurbliai dažniausiai šokinėja, taigi, vietomis griebia, vietomis praleidžia. P.

AUTORITETAS

— Mamyte, ar beždžionės geria degtinę ir alų?

Mamytė: — Eikite, paklauskite tėvo.

RITE-WAY REPRODUCTIONS

Drafting Supplies • Planographs • Giant Photostats • Mounting Photographs • Blue Prints • Black Line Prints • Photostats • Blue Line Prints • Tracing Reproductions.

22 W. MONROE ST.

DEPT. L.

RAndolph 6-0346-7

NAUJA LELIJŲ RŪŠIS... 25 c. KIEKVIENA
Stambi Oregonie išauginta gėlė, kuri Jums žydės dar šiais metais.

Dabar Jūs galite turėti rinkinį lelijų (Daylilies) labai pigiai. Jų kaina buvo nuo 75 c. iki \$1.50 kiekviena, dabar po 25 c. Įvairiausių spalvų: raudonos, vario spalvos, rudos, ružavos, auksinės, kremavos ir kitokių nepaprastų spalvų bei atspalvių. Prie kiekvienos gėlės yra kortelė su parašu.

Užsisakykite dabar, kad turėtumėte šiam pavasariui.
 20 išvardintų spalvų, kiekviena kitokia \$5.00 arba jei jums per daug, tai

10 išvardintų spalvų, kiekviena kitokia \$3.00, tai mažiausias kiekis, kurį galima užsisakyti. Visos su kortelėmis, apmokėtas persiuntimas. SALMON SHEEN, laimėjęs STOUT MEDAL, aukščiausias medalis 1959 m. bus duodamas su kiekvienu užsakymu.

Walter Mann Gardens
BOX 36 DEPT. AF-2

FRANK LONDON BROWN NEIŠGIRSTAS ŠAUKSMAS

Frank London Brown yra jaunas rašytojas, romano "Trumbull Park" autorius. Ši įspūdinga literatūrinė miniatiūra atspausdinta studentų žurnalo "Chicago Review" 1959 m. rudens sąsiuvinyje.

Nežinau kodėl ji tai padarė. O, įsivaizduoju, kad ir aš būčiau padaręs tą patį būdamas jos kailyje. Bet aš nesu jos kailyje ir todėl nežinau kodėl ji taip pasielgė. Norėjau pasakyti, kad aš būčiau pasirūpinęs jos kūdikiu. Ką pasakiau laiške, aš pasakiau negalvodamas. Ji žino, tai yra žinojo, ką aš galvojau: aš norėjau pasakyti, kad reikalai eina gana sunkiai dabartiniu metu. Ji žino, kokius sunkius laikus dabar gyvename. Ji žinojo. Bet padaryti tokį dalyką. Mano tikra sesuo. Žiūrėkite, aš žinau, kad jums tai atrodo nesuprantama, bet prašau, prašau, nesijuokite iš manęs. Kažkada aš buvau grežiamos mašinos aptarnautojas. Dvidešimt du gražtai iš karto, tai geriausia mašina kokią turime. Aš norėjau pasakyti, kad mes padarydavom tūkstantį, o gal du tūkstančius motorų per dieną. Ir aš gerai uždirbau. Bet... kam ji tai padarė? Tur būt, buvo girta tą dieną.

Ir ji rašo man štai šį laišką: "Nežinau kas daryti. Viskas ką darau išeina blogai". Ar jūs manot, aš to nejauciau? Ar jūs manot? Aš net neturėjau pinigų tą dieną. Aš norėjau jai pasakambinti, nueiti ir pasikalbėti su ja. Jie sako, kad ji buvo tikrai suglebusi... ir jos akaniai buvę sudaužyti. Aš nupirkau jai tuos akinius. Tai įrodo, kad aš ją rūpinausi, ar ne? Ji manęs neprašė jų nupirkti. Tik vieną dieną aš pasakiau... Monika, juk tu nematai savo pačios rankos kad ir prisikišusi žiūrėdama, eikš su manim. Aš nuveisiu tave, kur tau pritaikys akinius. Jie sako, kad ant rankų ji turėjo kūdikį ir kad jos alkūnės lietė jo skruostukus. Ar aš atrodau, kaip žmogus, kuris leistų taip atsiftikti? Man nerūpėjo, kad ji neišteka. Aš nežinojau, kas tai buvo per vyras ir aš nenorėjau žinoti. Kada motina apie tai sužinojo... žinoma, kad ji buvo susijaudinusi... liesa sakant juk kiekviena motina nori kad dukte ištekėtų. Ir tėvelis... na, jis tikrumoje nebuvo toks piktas, kaip atrodė, bet kodėl ji neėjo pas juos? Kodėl ji negalėjo pasakyti: "Mamyte, tėveli, man labai gaila. Dabar man reikia trupučio pagalbos. Aš gailiuosi, kad susilaukiau kūdikio, kad palikau namus, bet dabar aš noriu grįžti, prašau, leiskit man grįžti namo. "Kodėl ji negalėjo to pasakyti? O, jūs klausiate ar aš būčiau tai pasakęs jos vietoje? Taip, aš būčiau pasakęs! Aš tai pasakiau daugelį kartų. Aš pasakiau: "Aš gailiuosi". Aš pasakiau: "Prašau". Aš sakiau: "Ačiū". Taip, taip, taip, aš būčiau tai pasakęs! Kodėl ji to negalėjo pasakyti?

Jums atrodo, kad kalbu nesąmones? Bet kas nekalba?

Moteris turi vaiką ir ji negali dirbti, nes niekas neprižiūrėtų jos vaiko; malonės ji neprašo, nes yra per daug išdidi. Išdidi! Ji sekioja paskui tą vyrą po visą miestą, jam patarnauja, jam dirba, duoda jam pinigų! Maldauja jo, kad ją laikytų. Ją laikytų! Ar jūs mane girdite, mano sesuo. Oo, aš niekada nesu jo sutikęs, bet aš jį pažįstu. Aš žinau jo tipą. Aš mačiau jį tūkstantį kartų per dieną, žinote, garbinuoti plaukai ir tiesi nosis, ir liesa krūtinė, ir siauri pečiai, ir akys, kurios spinduliuoja, kaip jaunos mergaitės, taip, mergaitės! Bet ar ji priešinosi? Ji šoko į tai. Bet mano sesuo? Gal būt tai nėra vien tik savimeilė. Juk ji tik žmogus! Bet jai nereikėjo taip pasielgti!

Jei jūs tik galėtumet paskaityti laiškus, kuriuos ji man parašė. Jie buvo baisūs. Aš norėjau pasakyti nusivylimas ir pasiaukojimas... meilė, kurią ji jautė kūdikiui. Kambariai, skudurai, kuriuos ji devėjo. Kada nupirkau akinius, aš nuėjau jos aplankyti, bet jos plaukai... ji visai jų neprižiūrėjo savaitėmis, ir jie tik kabėjo. Aš norėjau pasakyti: ji prarado domėjimąsi gyvenimu. Gyvenimu. Tik vaikas dar šį tą reikė. Tik ta išnaudojanti karvė, kuri ją valdė. Oo man nesakykit. Jis ją valdė. O ji nieko neturėjo. Net to raudono, susiraukšlėjusio pikto mažo sutvėrimo kurį ji saugojo atsėdus diena iš dienos. Ir aš jos paklausiau:

"Monika, kodėl tu neatiduodi vaiko į prieglaudą, kol susirasi darbo ir atsistosi ant kojų?"

O ji tik pažiūrėjo į mane. Ar jūs kada nors matėt tokį žvilgsnį? Jokio pykčio nebuvo tame žvilgsnyje, nebuvo net liūdesio. Ir aš verkiau. Aš sakau jums, aš jaučiausi sugėdintas, kaip girtuoklis staigiai išsipaگیرiojęs bažnyčioje. Aš užgesinau savo kišeninę lemputę ir stovėjau priešais verandą ir paliečiau savo galvą, nes jei būčiau turėjęs skrybėlę, būčiau ją nusiėmęs.

Aš jai pasakiau: "Monika, kodėl tu neatiduodi vaiko į prieglaudą?" O ji tik pažiūrėjo į mane. Tuo žvilgsniu. Jums aišku, ar ne?

Kai sekantį kartą apie ją išgirdau, ji sirgo. Mažas berniukas atnešė man raštelį. O raštelis baigėsi su: "Tave mylinti". Pone, tai buvo žmogus. Dvidešimt dviejų metų! Ji niekad iki tol to man nesakė. Ir kodėl būtų reikėję tai sakyti? Ar aš nesu jos brolis? Ar nebuvo?

Išdidumas? Taip, tas tai ir buvo. Betgi langas? Šaligatvis. Man sako, kad ji šaukė kažką miniai prieš iššokdama. Sako, kad ji verkė. Man sako, kad vėjas priplakė jos suknelę prie kojų ir veido. Policininkas

buvo labai malonus ir nuvedė mane į jos butą, kaip aš ir buvau prašęs. Matote, jis norėjo mane nuvesti tiesiog ten, ten... kur ji buvo... pas vaiką. Tačiau aš jo paklausiau, ar jis galėtų pirmiau mane nuvesti į jos butą, ir jis tai padarė, ir aš mačiau tą vietą, kur ji nukrito... ir kaimynijos vaikai vaikščiojo aplink tą vietą, kur jie nušveitė šaligatvį ir tai buvo vienintelis švarus taškas visame šaligatvyje... Aš būčiau davęs jai pinigų. Aš būčiau at-

sakęs į jos laišką, kad tik būčiau žinojęs. Jai nereikėjo to daryti. Dievas žino, kad jai tikrai nereikėjo to daryti.

Vertė ata

NERŪGŠTANTIS PIENAS

Aiškindama savo klasei apie pienininkystę, mokytoja paklausė mokinių, kas žino, kaip geriausiai apsaugoti pieną, kad nesurūgtų. — Visai paprastai — atsakė Jonukas. — Reikia palikti karvėje.

Velykos artėja

SIŪSTI VELYKOMS DOVANŲ SIUNTINIŲ DRAUGAMS IR GIMINĖMS Į VISAS USSR DALIS

YRA LENGVA IR PATIKIMA PER

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

(LICENSED BY INTOURIST)

COSMOS TURI DAUG METŲ PATYRIMĄ IR TŪKSTANČIUS PATIKIMŲ KLIENTŲ

• Pristatymas garantuotas • Siuntinys apdraustas • Gavėjas nieko nemoka • Papildomų informacijų ir nemokamų kainoraščių prašykite ar skambinkite į jums arčiausią skyrių:

NEW YORK 3, N. Y.	39 Second Avenue	Tel. AL 4-5456
BROOKLYN 21, N. Y.	506 Wilson Ave.	Tel. HY 1-5290
BROOKLYN 7, N. Y.	600 Sutter Ave.	Tel. DI 5-8808
PATERSON 1, N. J.	99 Main Street	Tel. MU 4-4619
VINELAND, N. J.	West Landis Ave.	(Greek Orthodox Bldg.)
LAKEWOOD, N. J.	126 4th Street	Tel. FO 3-8569
NEW HAVEN, Conn.	6 Day Street	Tel. LO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa.	1015 East Carson St.	Tel. HU 1-2750
CLEVELAND 13, Ohio	2683 W. 14th Street	Tel. TO 1-1068
WORCESTER, Mass.	174 Millbury Street	Tel. SW 8-2868
HAMTRAMCK, Mich.	9350 Jos. Campau	Tel. TR 3-1666
CHICAGO 22, ILL.	2222 W. Chicago Ave.	Tel. BR 8-6966
CHICAGO 29, ILL.	2439 W. 69th St.	Tel. WA 5-2737
SAN FRANCISCO, Cal.	2076 Sutter Street	Tel. FI 6-1571
NEWARK 3, N. J.	428 Springfield Ave.	Tel. BI 3-1797
PHILADELPHIA 23, Pa.	530 W. Girard Ave.	Tel. WA 2-4035
WATERBURY, Conn.	6 John Street	Tel. PL 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich.	414 Scribner Ave., N.W.	Tel. GL 8-2256
DETROIT, Mich.	6440 Michigan Ave.	Tel. TA 5-8050
PASSAIC, New Jersey	176 Market Street	Tel. GR 2-6387
ROCHESTER, N. Y.	583 Hudson Ave.	Tel. LO 2-5941
JERSEY CITY, N. J.	75 Bright St., kampas Jersey Ave.	

Vineland, N. J. skyrius atidarytas tik penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.

Galima įsigyti naujai išėjusią Amerikos lietuvio K. B. Kraučiuono knygą SIAURUOJU TAKELIU

178 dideli puslapiai, daug paveikslų.

Autorius labai vaizdingai aprašinėja savo gyvenimą. Ypačiai įdomi yra jaunatvė, susitikimas su stipresniais lietuvišiais dainininkais, Lietuvos parapijų bei Amerikos lietuvių chorai ir kasdieninis šeimos gyvenimas. Knygą galima įsigyti pas patį autorių, parašius jam į Daynard Drive, Canton, Conn., arba NAUJIENOSE, pasiuntus joms \$2.00 čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted St.,
CHICAGO 8, ILLINOIS

Donald Petkus

Anthony Petkus

A. PETKUS & SŪNUS

NAUJA KOPLYČIA
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 West 71st Street

(Maplewood gatvės kampas)

GRovehill 6-2345

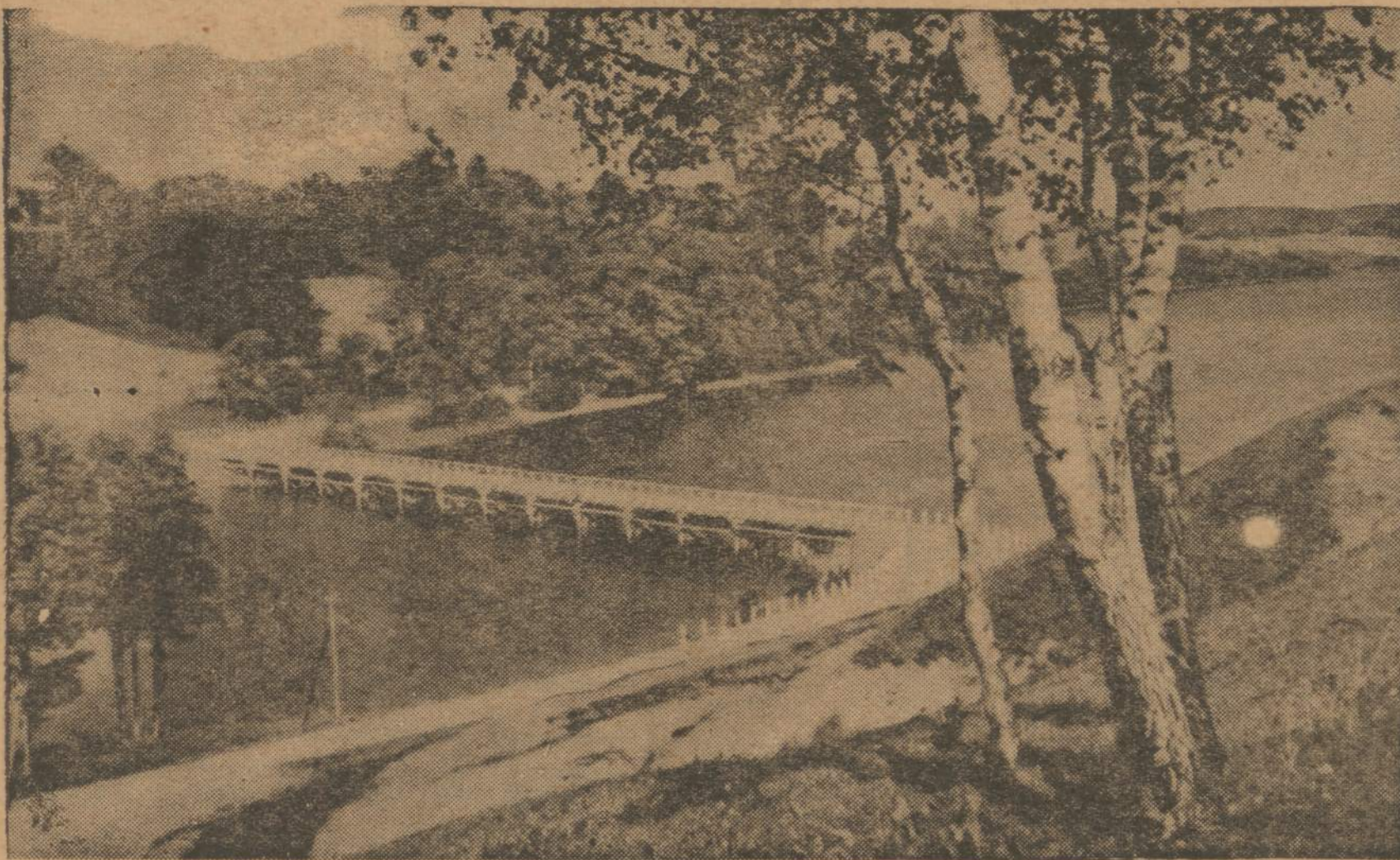
TOWnhall 3-2108

Pilnas laidotuvių aptarnavimas, įskaitant karstą ir pasinaudojime mūsų gražiom kopolyčiom, yra nuo \$375.00; \$420.00; \$595.00; \$650.00; \$695.00; \$750.00; \$875.00; \$895.00; \$945.00; \$975.00; \$900.00 ir daugiau. Karstą galima pasirinkti kopolyčioje.

GRAŽIOS INDIVIDUALINĖS KOPLYČIOS

Mašinoms pastatyti aikštė.

Lietuviams teikiama šios rūšies patarnavimus 30 metų.

"KUR BĖGA ŠEŠUPĖ, KUR NEMUNAS TEKA, — TEN MŪSŲ TĖVYNĖ, GRAŽI LIETUVA..."

DR. EMILIJA NORVAISIENĖ-KLEMKAITĖ

Medicininė ir Socialinė Kūdikių ir Vaikų Globa Vilniaus mieste nuo 1939 iki 1944 m.

To laiko medicininę ir socialinę globą galima būtų paskirstyti į tris laikotarpius: lietuviams Vilnių atgavus nuo 1939-1940; sovietų — 1940-41; vokiečių — 1941-44.

Lietuviams atgavus Vilnių 1939 metais buvo rasta sekanti sutvarkyta vaikų ir kūdikių globa. Pačiame mieste ir priemiesčiuose veikė 4 ambulatorijos priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams nuo 3-16 metų. Kūdikiams veikė speciali konsultacija su ambulatorija sergantiems. Prie jos buvo Pieno Virtuvė, kurioje buvo gaminami mediciniški mišiniai sergantiems (pasukos, baltymo pienas, Czerny ir t.t.) ir natūrališkas maistas sveikiems. Miesto centre veikė Vaikų Poliklinika su 3 specialistų konsultantų kabinetais: pediatrijos, laringologijos ir akių.

Mokyklų medicininė globa buvo pavesta keliem etatiniam mokyklų gydytojams ir mok. gail. seserim, kurie rūpinosi sanitarine ir profilaktine priežiūra.

Socialinei globai priklausė viena prieglauda vaikams nuo 5 iki 16 metų. Vienas Lopšelis, kur buvo globojami kūdikiai nuo 0-3 metų ir priešmokykliniai vaikai iki 5 metų, buvo išlaikomas seselių vienuolių.

Mieste veikė žydų išlaikoma Vaikų ligoninė ir prie Vilniaus Universiteto — vaikų klinika, kurią perėmė ir administravo dr. V. Tercijonas.

Apie tris kilometrus nuo Vilniaus Leoniškiuose buvo vasaros vaikų kolonija (barakai su elektra ir vandentiekium) 200 mokyklinio amžiaus vaikams nuo 6-16 metų. Vasaros metu mokyklai buvo skiriamas mokyklos gydytojas ir mok. gail. sesuo.

Lietuviams atėjus jokių didelių pakeitimų nebuvo daroma, tik kai kur pakeičiamas vadovaujantis personalas lietuviams, pvz. V. U. vaikų klini-

ka buvo perimta lietuvių vadovybės.

Naujai buvo įsteigtas Kauno Kūdikių Gelbėjimo Draugijos pavedimu Lopšelis. Personalas buvo atsiųstas iš Kauno. Lopšeli organizuoti ir vedėjos pareigas eiti buvo pavesta Dr. Norvaišienei.

Sovietams okupavus Lietuvą, Vilniuje buvo padaryti sekantys pertvarkymai. Visos ambulatorijos buvo paverstos į Vaikų Konsultacijas nuo 0-16 metų, sergantieji ir kūdikiai buvo priimami atskiruose kambariuose. Vaikų poliklinikai buvo pavesta administruoti visas 5 konsultacijas, mokyklų sanitarinė priežiūra, 3 vaikų darželius ir 4 dieninius lopšelius.

Kūdikių Gelbėjimo Draugijos "Lopšelis" ir Seserų Vienuolių Lopšelis buvo sujungti į vieną, kurį administravo Sveikatos Komisarjato, motinos ir kūdikio apsaugos skyrius. Skyriaus virš. padėjėja buvo dr. D. Kesiūnaitė. Perimti vienuolių lopšeli buvo atsiųsti iš Kauno dr. Rudaitis ir dr. Petkūnienė.

Sovietų okupacijos pradžioje visoje Lietuvoje, o ypač Vilniuje, prasidėjo įvairūs skundai ir valymai, nes lenkai tokiu būdu norėjo atkeršyti lietuviams, kurių ne vienas nukentėjo. "Lopšelio" vedėjai dr. Norvaišienei dviejų lenkų tarnautojų buvo "sufabrikuota" byla, tęsėsi ilgi tardymai, neradus jokio rimto pagrindo byla buvo likviduota.

Prisiuntus daugiau sovietiškos kariuomenės į Vilnių buvo pareikalauti Sapiegų rūmai, kuriuos buvo užėmusios Vilniaus universiteto klinikos. Vaikų klinika buvo perkelta į žydų ligoninės patalpas. Vaikų klinikoje dirbo prof. Bujak ir dr. Aleksandravičienė.

Vilniaus apskrities vaikų globai buvo įsteigtas naujas etatas Motinos ir Vaiko Globos inspektorės, kuria buvo paskir-

ta dr. Norvaišienė. Motinos ir vaiko globos konsultacijos buvo įsteigtos Maišiogaloje, Naujojoje Vilnioje ir Nemenčinėje. Taip pat buvo pradėti statyti nauji gimdymo namai (10 lovų) ir naujos patalpos konsultacijoms Nauj. Vilnioje ir Maišiogaloje.

Sovietų laikais Vilniuje buvo naujai įsteigti 4 dieniniai vaikų lopšeliai, kuriuos administravo vaikų poliklinika.

Vokiečiams okupavus, Vilniuje socialinė ir medicininė globa maždaug pasiliko tokia pat, įvyko tik kai kurių tarnautojų pakeitimų, nes dalis buvo pasitraukusi į rytus. Vilniaus miesto gydytoju buvo paskirtas dr. V. Bagdonas, jo padėjėju dr. Dirsė. Vilniaus miesto vaikų poliklinikos vedėja administratore buvo paskirta dr. Norvaišienė, kuri ėjo miesto gydytojo pareigas kūdikio ir vaikų globos reikalams. Vaikų poliklinikai priklausančios 5 konsultacijos buvo praplėstos, kiekvienoje įsteigiant dantų kabinetą. Pačioje vaikų poliklinikoje buvo įsteigti du nauji kabinetai — chirurgijos ir dantų, taip pat buvo įsigyti rentgeno aparatai. Mokyklinėje priežiūroje buvo padidintas personalas, dirbo 6 mokyklų gydytojai ir 12 mok. gail. seserų. Pieno virtuvėje buvo išduodama 500 porcijų į dieną.

Prancūzijos tautinės asamblėjos (parlamento) prezidentas Jacques Chaban-Delmas (dešinėje) lankėsi pas JAV prezidentą Kennedy Baltajame Name.

Iš Vilniaus Maitinimo skyrius buvo skiriama tam tikras kiekis papildomo maisto sergantiems ir silpniems mokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikams, kurio paskirimas ėjo per konsultacijas, o tvirtinimas buvo pavestas vaikų poliklinikai. Neoficialiai susitarus maitinimo skyriaus virš. p. Kairiūkščiui su dr. Norvaišiene, per vaikų polikliniką buvo paskirstomas neoficialus papildomas maistas vaikų darželiams, mokykloms ir dalis maisto buvo skiriama sušelpinti vargstančias lietuviškas šeimas per kun. Lipniūną ir prel. Tulabą.

Vaikų poliklinikai, kurioje dirbo 150 tarnautojų, priklausė visa Vilniaus miesto vaikų medicininė ir sanitarinė priežiūra. Daugumas tarnautojų lenkai buvo lojalūs, kurie dalinai mokėjo ar mokėsi lietuvių kalbos. Iš lietuvių gydytojų dirbo dr. Petkūnienė, dr. Klimas, dr. Cemeška, dr. Volungienė ir 5 dantų gydytojos. Dalis lenkių seserų buvo perkeltos į Kauną, jų vieton buvo atsiųstos lietuviškos. Vyr. sesuo, pieno virtuvės vedėja, 6 mokyklų seserys, dalis konsultacijos seserų ir registracijos personalo buvo lietuviškos. Vaikų poliklinikos administracijos personalas buvo lietuviškas.

Esant nenormalioms gyvenimo ir maitinimo sąlygoms mokyklose buvo rasta daug vaikų su nusilpusiu organizmu ir bronchiniu liauk T. B. chronišku stoviu, kilo mintis įsteigti Vilniuje vaikų sanatoriją. Pasitarus su L. Raud. Kryžiaus vadovybe, Savitarpinės Pagalbos skyrius 1944 m. pavedė dr. Norvaišienei suorganizuoti vaikų sanatoriją Vilniuje. Tam tikslui buvo gauta žvėryne ant Neries kranto stovinti vila, kurioje pritaikius patalpas buvo įrengta 50 lovų sanatorija. Sanatorijoje gyv. gydytoja buvo pakviesta lenkė mokanti lietuviškai, vyr. sesuo ir ūkvedys-buhalteris buvo lietuviai. Vedėjos-administratorės pareigos buvo pavestos lygiagrečiai eiti vaikų poliklinikos vedėjai dr. Norvaišienei. Visos vietos greit buvo užpildytos vaikus siunčiant per mokyklų gydytojus. Sanatorijos veikimas nebuvo ilgas, nes besiantingas frontas darbą nutraukė.